

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Tótkomlós Város Önkormányzata

2013. június

Türr István Képző és Kutató Intézet
Cím: 1054 Budapest, Széchenyi u. 14.
Telefon: 06-1-882-3454
email: ugyfelszolgalat@tkki.hu
web: www.tkki.hu
Felnőttképzési nyilvántartási szám: 01-0790-04
Intézményi akkreditációs lajstromszám: AL 0008

MAGYARY
PROGRAM

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	5
Célok.....	6
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	7
1. Jogszabályi háttér bemutatása	7
2. Stratégiai környezet bemutatása	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	24
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	29
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	31
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	33
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	36
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	37
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	38
1. A HEP IT részletei.....	38
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	38
A beavatkozások megvalósítói.....	39
Jövőképünk.....	39
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	39
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	47
3. Megvalósítás	52
A megvalósítás előkészítése	52
A megvalósítás folyamata.....	52
Monitoring és visszacsatolás.....	53
Nyilvánosság	53
Érvényesülés, módosítás.....	54
4. Elfogadás módja és dátuma	55

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Tótkomlós Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A honfoglalás kori leletek szerint településünk és környéke különböző népek által lakott terület volt, a régészek Árpád-kori falvak nyomaira bukkantak. Ebből a korai időszakból a nagykopáncsi kápolna őrzi a román építészeti stílus emlékét. Később az oklevelek tanúsága szerint a komlói puszta Hunyadi János birtoka volt. 1484-ben Mátyás király tulajdonát képezte, aki Komlóst fiának Corvin Jánosnak adományozta. A terület a törökidőszak idején többször cserélt gazdát, a szerencsétlen lakosság a hódítók elől elmenekült.

Az elnéptelenedett komlói birtok báró Rudnyánszky József tulajdona lett. A báró szentandrászi jobbágyság szorgalmuk és példás magaviseletük miatt szerette, ezért a vallási villongások miatt beleegyezett lakhelyük elhagyására, és a telepítésre vonatkozó szerződést velük 1746. január 8-án meg is kötötte. Mintegy 80 szlovák család érkezett a komlói pusztára. Az ideköltözöttek lázas építómunkába kezdtek, folyamatosan építették lakóházait, az istentisztelet megtartására szolgáló imaházat, az iskolát, egy tanítói lakással együtt. Szexy György lelkész vezetésével 1795-ben megépítették a most is pompázó monumentális evangélikus templomot.

A komlóiak száma, vagyona és műveltsége is gyarapodott. A XIX. század második felében a magyar ajkú lakosok egyre többen lettek, ezért az ő lelki épülésükre évente négyszer magyar istentiszteletet tartottak.

A kiegyezés után, 1893-ban felépült a község háza, amelyet közös összefogással építettek. Az I. világháborúig újabb létesítmények bizonyították, hogy a lakosság és az elöljáróság tudta, a haza hasznos polgárai csak úgy lehetnek, ha a polgárosodás útját követik. Ezt a lázas építő tevékenységüket a komlóiak a II. világháború végéig folytatták. Hosszú évtizedekre meghatározta a falu sorsát, a település lakosságának szerkezetét az 1946/48-as szlovák-magyar lakosságcsere. A siker, vagyis a minél nagyobb számú áttelepítés érdekében a befogadó ország és a helyi szlovákság szervezetei egyaránt komoly propagandát fejtettek ki. Tótkomlósról 939 család, szám szerint 3254 lakos választotta az új hazát. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a magyar anyanyelvűek áttelepítése Tótkomlóra, ám lényegesen kevesebben érkeztek, mint amennyien távoztak, mindössze 400 család, azaz mintegy 1500 betelepülő jött.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A fordulat éve után változás történt a helyi közigazgatási rendszerben is, megszűnt az önálló képviselő-testület.

1989. és 1990. nagy politikai változásokat hozott hazánkban és a szomszédos országokban is. Újjáéledt a többpártrendszer, Magyarország államformája ismét köztársaság lett. Az 1990. tavaszán megtartott országgyűlési, majd a helyhatósági választások után ismét önkormányzati képviselő-testületek irányítják a helyi ügyeket.

A lendületes fejlődésnek köszönhető, hogy Göncz Árpád köztársasági elnök Tótkomlós nagyközséget 1993. november 1-jével várossá nyilvánította.

Tótkomlós Magyarország Dél-alföldi területén, Békés-megyében - Orosházától 15 km-re délre - található település, mely földrajzi elhelyezkedésénél fogva azon települések egyike, amelynek vonzaskörzete részben egy másik megyéhez, Csongrádhoz tartozik: Nagyér, Ambrózfalva, Csanádalberti, Pitvaros.

A tengerszint felett mintegy 93-99 m között fekszik, a Maros hordalékkúpjához kapcsolódó, Tisza völgy irányában lejtő jellemzően sík területen.

Tótkomlós város közigazgatási területe 12539,7 ha, melyből 460,4 ha belterület, 11941,1 ha külterület és 138,1 ha zártkert.

A település közúton és vasúton egyaránt megközelíthető.

Két fontos útvonal keresztezi a várost a 4432-es Békéscsabáról-Makó irányába és a 4427-es Orosházáról-Mezőhegyes irányába.

A várost vasúthálózat köti össze Orosházával és Mezőhegyessel, mely kétirányú átmenő forgalmat biztosít a települések között.

A belső úthálózat kiépítettsége még nem teljes körű. 2004. évben a 109 utcából a kiépített pormentes utak száma 66 db volt – összesen mintegy 31,6 km. Később 3 utcában betonút és további 8 utcában útalap készült, mely 60% fölé emelte a kiépítettséget. További bővítésnek köszönhetően 2010. év végére még 5 utca megközelítőleg 1600 m-el növelte meg a szilárd burkolatú utjaink hosszát.

Tótkomlóson a több mint 3100 belterületi ingatlanból a lakott ingatlanok száma 2710, melyből ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 93 %, a szennyvízrendszerre rákötött lakások száma 530 db, mely az összes lakáshoz viszonyítva csupán 18,5 %.

Tótkomlós gazdaságában a mezőgazdaság, élelmiszeripar, a kézműipar, könnyűipar a meghatározó a szolgáltatások mellett. Évszázados hagyománya van az őrlésnek a városban, ma is működő malma jelentős mennyiségű gabonát dolgoz fel. A városban több szárító, magtár, takarmánygyártó üzem, ezen kívül állattartó nagyüzemi telep működik.

A lakosság túlnyomó részben ma is mezőgazdasággal foglalkozik (társas vállalkozások, egyéni gazdálkodók, több mint 650), ez a helyiek elsősorú megélhetési forrása. A kapcsolódó vállalkozások (keveréktakarmány gyártás, malomipar, tojástermelés) is jelentős foglalkoztatók. A 90-es években a kis- és középvállalkozások száma emelkedett, s néhány könnyűipari vállalkozás (zipzáruzem, női ruhakészítés stb.) is működik a településen.

A városban a külföldi érdekeltségű vállalkozások is jelentős munkalehetőséget biztosítanak a lakosság számára.

A településen elsősorban a szántóföldi növénytermesztés jellemző, amelyet kiegészít a takarmánynövények termesztése. Nagy jelentőségű továbbá az állattenyésztés, különösen a baromfitenyésztés (kiemelkedően a liba) és a sertéstartás.

A városba érkezőket több nevezetesség is várja. Közülük kiemelkedik az 1795-ben, késő barokk stílusban épült evangélikus templom, a Nagykopáncs határában található román kori imaház, az Erzsébet ligeti milleniumi emlékpark, a Szlovák Emlékház, a Szlovák Tájház, a Szlovák Néprajzi Gyűjtemény és a tanyavilág emlékét őrző Tanyamúzeum, mely a hagyományos gazdálkodás jellegzetes tárháza.

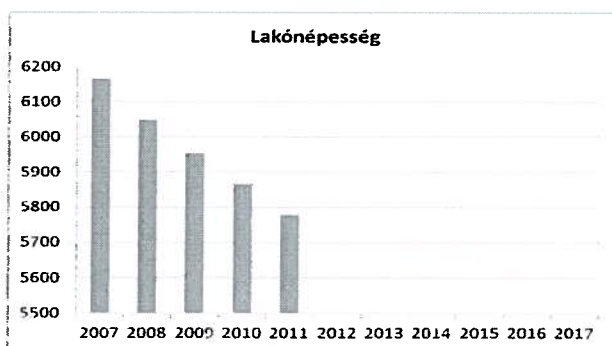
A város büszkesége és gyakran látogatott idegenforgalmi központja a Rózsa Fürdő, mely 1942. óta áll folyamatosan a környék, valamint a helyi lakosság rendelkezésére. A város szívében található fürdőben a strandfürdőzés mellett kiemelkedő gyógyászati tevékenység is folyik, mely a feltörő 46°C-os, magas kvasav tartalmú természetes alkálihidrogén-karbonátos gyógyvízre épül. A reumatológiai szakrendelés keretében fizioterápiás, valamint a termálvízre épülő balneoterápiás kezelések vehetők igénybe a reumatikus betegségek és a mozgásszervi elváltozások kezelése, gyógyítása céljából. A nemrégiben megújult létesítmény hangulatos, családi környezettel, modern gyógy- és strandszolgáltatásokkal áll a vendégek rendelkezésére.

Tótkomlós város lélekszáma Magyarország legtöbb településéhez hasonlóan folyamatosan csökken. 1945-ben még 10.984 fő lakott a településen, míg napjainkban már csak 6257 fő a város lakosságának száma.

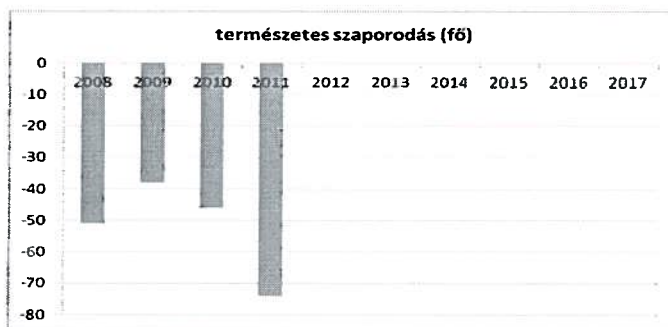
A legnagyobb lélekszámcsökkenés 1945. és 1946., valamint 1980-1990. évek között következett be.

Ahogy a diagram is mutatja 2007-től valamelyest lelassult, de nem állt meg a népesség fogyása. 2007-től 2011-ig mintegy 270 fővel csökkent a lakosság száma. A csökkenés több tényező együttes hatásának eredménye, melyből kiemelkedő fontosságú a munkalehetőségek szűkösége. A fiatalabb korosztály elvándorlása a városból az utóbbi évek jellemző és állandósulni látszó tendenciájává vált.

A város állandó lakossága 2012. január 1-én 6257 fő, lakónépessége 5989 fő volt.

A fiatalabb korosztály elvándorlása a városból magával vonzza a csökkenő gyermekszületések számát. Az ábra jól szemlélteti, hogy sajnálatos módon a gyermekek élve születésének aránya az elhalálozáshoz viszonyítva magas. Ezáltal az idősek aránya folyamatosan növekszik, ami a város előregedését vonja maga után.

Értékeink, küldetésünk

Küldetésünk a társadalmi felzárkózás, a mélyszegénység megszüntetése és az esélyegyenlőség terén az álláskereső, alacsony végzettségűek, megváltozott munkaképességűek, a mélyszegénységben élők és romák helyzetének segítése, a nők az idősek, a gyermekek és a fogyatékkal élők segítése a felzárkózásban. Az etnikai csoportok és az eltérő társadalmi státuszú rétegek közti határok megszüntetése, valamint a területi társadalmi különbségek csökkentése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tótkomlós Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban HEP) elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített (mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők) esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési terve (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet)

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.)

előírásaira.

A további kapcsolódó stratégiák ismerete fontos a település esélyegyenlőségi stratégiájának elkészítésénél, hiszen illeszkednie kell nem csak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és hazai releváns stratégiákhoz is.

Az EU 2020 stratégia²

Az esélyegyenlőség szempontjában releváns célkitűzés tartalmaz: az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni, a szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³ (Széll Kálmán terv)

A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁴

A felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából

² A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

³ A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormány, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%202020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%202020).pdf)

⁴ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁵

Szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket.

Roma Integráció Évtizede Program⁶

A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. Ezek az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletek Tótkomlóson a következők:

- 16/2010. (XI. 30.) számú önkormányzati rendelet az adósságkezelési szolgáltatásról esélyt biztosít a rászoruló családoknak adósságuk rendezésében. A rendelet meghatározza a jogosultak körét, a támogatásra való jogosultság feltételeit.
- 18/2008. (IX. 16.) számú önkormányzati rendelet a Tótkomlós városban a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról és az intézményi térítési díjakról szóló rendelet célja a szociális biztonság megteremtése, illetve megőrzése. Ennek érdekében az Szt. rendelkezéseinek megfelelően meghatározza Tótkomlós város egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátási formáit, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, az önkormányzat pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének szabályait, meghatározza továbbá Tótkomlós városban az egyes személyes gondoskodást nyújtó ellátások formáit, az ellátásra való jogosultság feltételeit, az ellátások igénybevételének módját és a fizetendő térítési díjak mértékét.
- 25/2007. (XI. 27.) számú önkormányzati rendelet a lakáscélú helyi támogatásokról segítséget nyújt a városban lakóházat építeni, új, vagy használt lakást vásárolni szándékozó rászorulóknak. Meghatározza a jogosultak körét, a támogatásra való jogosultság feltételeit.
- 26/2006. (IX.19.) számú rendelet a tanyagondnoki szolgáltatásról elősegíti a település lakói számára a településen hiányzó, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, illetve a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást, a rászorult személyek szállítási problémáját megoldja, továbbá biztosítja a település lakosságát érintő információk gyűjtését és továbbítását.

⁵ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

⁶ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

- 7/2006. (II.28.) számú önkormányzati rendelet a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás eljárási szabályairól, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi alapellátásokról és az intézményi térítési díjakról szóló rendelet célja az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő gyermek, illetve a gyermeket gondozó család segítése. A rendelet meghatározza a jogosultak körét, a támogatásra való jogosultság feltételeit, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi alapellátásokat, intézményi térítési díjakat.
- 6/2004. (II.24.) számú rendelet Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselői Rendelkezési Alapjáról szóló rendelet rendeltetése közérdekűnek minősülő feladatok anyagi támogatása. Közérdekűnek minősül a cél akkor, ha az Tótkomlós város érdekeit szolgálja. Az önkormányzati képviselő és a bizottságok nem képviselő tagjai a külön önkormányzati rendeletben megállapított tiszteletdíjáról járulékaival együtt – egészben, vagy részben – lemondhat a Képviselői Rendelkezési Alap javára. Az önkormányzati képviselő a Rendelkezési Alapot a lemondott tiszteletdíj összegének erejéig az alábbi feladatok támogatására fordíthatja: településfejlesztésre, lakásgazdálkodásra, vízrendezésre, csapadékvíz elvezetésre, környezetvédelemre, helyi közutak fenntartására, építésére, köztisztaságra, településtisztaságra, nevelésre, oktatásra, közművelődési, művészeti, kulturális és szlovák hagyományőrző tevékenységre, sporttevékenységre, egészségügyi ellátásra, szociális ellátásra, gyermek és ifjúságvédelemre, idősekről és fogyatékosokról való gondoskodásra, közbiztonságra, tűzvédelemre, katasztrófa-elhárításra.
- 21/2003. (XI.25.) számú önkormányzati rendelet „Tótkomlós ifjú tehetsége” díj alapításáról és adományozásának rendjéről szól, mely értelmében Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényben meghatározott nevelési-oktatási intézménnyel, a 2005. évi CXXXIX. felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott felsőoktatási intézménnyel tanulói/hallgatói jogviszonyban álló, valamint a tanulmányok, művészetek és a sport terén kivételesen magas színvonalú, példaértékű eredményt elért tehetséges fiatalokat évente egyszer, a Város Napja ünnepi ülés alkalmával, Díj adományozásával ismeri el.
- 7/2003. (II.25.) számú önkormányzati rendelet a társadalmi szervezetek önkormányzati támogatásáról szóló rendelet célja a társadalmi szervezetek támogatása, azok társadalmilag hasznos tevékenységének elősegítése. A rendelet meghatározza az eljárási szabályokat, valamint a támogatásban részesíthetők körét.
- 26/2002. (XII.17.) számú önkormányzati rendelet az önkormányzat közművelődési feladatairól szól, mely rendelet célja, hogy a társadalom művelődési érdekeinek és kulturális szükségleteinek figyelembe vételével – a helyi hagyományok, lehetőségek és sajátosságok alapján – meghatározza az önkormányzat által támogatandó közművelődési lehetőségek körét, azok ellátásának módját, feltételeit és finanszírozási formáit. Az önkormányzat a közművelődési tevékenységének szabályozása során arra törekszik, hogy biztosítsa Tótkomlós város polgárainak jogát a kulturális örökség javainak és ezeknek a történelem alakulásában, a nemzeti, nemzetiségi önismeret formálásában betöltött szerepének megismerésére, a közművelődési intézmény szolgáltatásainak igénybevételére, műveltségének, készségeinek élete minden szakaszában való gyarapítására, közművelődési jogai érvényesítése céljából, szervezeti és tartalmi segítségre, közösség létrehozásához, közművelődési közösségi szintér szervezéséhez, és a jogszabályban meghatározottak szerinti szervezet alapításához, működtetéséhez.
- 5/2001. (II.20.) számú önkormányzati rendelet a felsőoktatási hallgatók és a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíjrendszeréről esélyt biztosít a fiataloknak a továbbtanuláshoz.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Meg kell említeni azokat a dokumentumokat, koncepciókat, melyek konkrét terveket is meghatároznak saját területre vonatkoztatva. A már meglévő, illetve tervezett stratégiákkal összhangban kerül megalkotásra a HEP is. Ezek a teljesség igénye nélkül és aktualizálás alatt a következők:

- költségvetési koncepció
- gazdasági program
- szolgáltatástervezési koncepció
- településfejlesztési stratégia
- településrendezési terv
- településszerkezeti terv
- településfejlesztési koncepció

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tótkomlós Város Önkormányzatának társulásokban való részvételét biztosító együttműködési – társulási megállapodások

- Orosházi Kistérség Többcélú Társulása Orosháza. Célja a területfejlesztés, egészségügyi ellátás (hétvégi orvosi ügyeletben valósul meg összevontan tótkomlói telephellyel), szociális ellátás, család-, gyermek- és ifjúságvédelem (gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat) közoktatás, közművelődés, (könyvtári szolgáltatás, közös pályázat) katasztrófavédelem, közrend és közbiztonság területein való együttműködés.
- Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Zrt. (DARFT) Szeged – Ivóvíz-minőségjavító konzorcium döntő részben KEOP pályázaton elnyerhető vissza nem térítendő támogatással megvalósuló vízgazdálkodási projekteket kíván megvalósítani.
- Marosháti Kistérség Turizmusáért Közhasznú Egyesület Mezőhegyes. A turizmus helyi és térségi szereplők együttműködésének erősítése, hálózatba szerveződésének segítése. A lakosság identitástudatának erősítése. TDM program végrehajtása, partnerségek kialakítása a turizmus területén a szereplőkkel. Közösségi életterek szervezése, ismertség növelése, turistaforgalom növelése, életminőség javítása, marketing menedzsmenti munka, kiállításokon való képviselet.
- Dél-Békés megyei Vízgazdálkodási Társulat Orosháza. Feladata a vízi létesítmények tervezése, megvalósítása, a kezelésében lévő létesítmények üzemeltetése, fenntartása, hasznosítása, vízkormányzás, valamint vízkárelhárítás, védekezés.
- Alföldvíz Zrt. Békéscsaba. A megye területén az ivóvíz biztosítása hálózat formájában, valamint szennyvízelvezetési szolgáltatás.
- Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás (DAREH) Orosháza. Célja a társult tagok közigazgatási területén belül a települési szilárd hulladék begyűjtésére, elhelyezésére, ártalmatlanítására szolgáló létesítmények létrehozása és üzemeltetése. Hulladék-égetőmű létesítése, hulladékátrakó állomások, kezelőmű, válogatók létesítése, udvarok és szigetek kialakítása, rekultiváció megoldása pályázat keretében.
- Magyar Önkormányzatok Szövetsége Gödöllő. Cél az önkormányzatok érdekképviseleti szerepkörének felvállalása, tervek előkészítése, érdekegyeztető szerepkör vállalása, nemzetközi kapcsolatok elősegítése.
- Tótkomlói Önkéntes Tűzoltóság Tótkomlós. A 6 társult település művelési közeiteiben a tűzmelegelőzési feladatok elvégzése, segítségnyújtás a jogszabályok alapján, a hatósági előírásoknak

megfelelő tűzvédelmi követelmények megvalósításában, részt vesz a lakosság tűzvédelmi felvilágosításában, a tűzvédelmi propagandájában.

- Vasutas Települések Szövetsége Mezőhegyes. Célja a közös érdekképviselés, a vasutas települések arculatának kialakítása (pályázatok) szárnyvonalak fenntartása.
- Hajdúvölgy – Körösmente Térség Fejlesztéséért Közhasznú Egyesület /Leader/ Csorvás. A vidéki területeken történő változások támogatása, gazdálkodási tevékenységek fejlesztése, foglalkoztatás elősegítése, a vidéki területek vonzóbbá tétele, intézkedések a vidék elnéptelenedése felé mutató tendenciák visszafordítására. Helyi vidékfejlesztési stratégiák kidolgozása a szinergia megerősítésére.
- Körös-völgyi oázis Egészségturisztikai Egyesület Békéscsaba. Célja az egészségturizmus komplex fejlesztése és versenyképességének fokozása a működési területen, környezetvédelem és a természeti értékek védelme s ezek kölcsönhatásainak a falusi és ökoturizmusban rejlő rekreációs lehetőségeinek felkutatása, népszerűsítése. Információgyűjtés, feldolgozás, pályázatok készítése, kiadványok népszerűsítése, kiállításokon való közös megjelenés, továbbképzések.
- Orosháza és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás Orosháza és a Békés Megyei Ivóvízminőség-javító önkormányzati Társulás Konzorciuma Békéscsaba.
- Konzorcium Kondoros gesztorságával a „Belvízrendezés az élhetőbb településekért – Komplex belvízrendezési program 16 békés megyei településen” tárgyú projekt megvalósítására jött létre, mely folyamatban van, vízjogi létesítési engedélyes tervek beszerzése mellett. A projekt keretében megvalósult vízi létesítmények üzemeltetése és 15 éves fenntartása.
- Tótkomlós és térsége állati hulladék-kezelési önkormányzati társulás Tótkomlós. 24 település konzorciumával megvalósított állati hulladék kezelő létesítmény üzemeltetése, utógondozása. A tagok vállalták, hogy részt vesznek az állati hulladék elkülönített gyűjtési és átmeneti tárolási rendszerének kialakításában és utána annak működtetését, fenntartását vállalták Tótkomlós gesztorságával. A projekt kötelező fenntartási ideje ez évben lejár, a későbbiekben ezt a feladatot együttműködési megállapodás formájában kívánják fenntartani.
- Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség. Feladata konferenciák szervezése, a Kárpát-medencei magyar közösségek segítése, partnerségek, közös projektek tekintetében.

Tótkomlós Város Önkormányzatának testvérvárosi kapcsolatainak bemutatása

Település	Testvér-település neve, állama	Kapcsolat: -működő -szünetelő	Kapcsolat jellemző területei, formái	Kapcsolat létrejöttének időpontja
Zvolen - Zólyom	Szlovákia	Működő	Kulturális	1995. augusztus 20.
Brectu - Bereck	Románia (Erdély)	Működő	Kulturális, gazdasági, civil, oktatási	1995. október 28.
Nadlac - Nagylak	Románia	Működő	Kulturális, civil, oktatási	1997. december 5.
Galanta - Galánta	Szlovákia	Működő	Kulturális, civil	1999. augusztus 12.
Neunkirchen am Brand	Németország	Működő	Kulturális, civil	2000. április 16.
Jolsva - Jelšava	Szlovákia	Működő	Kulturális, civil	2004. augusztus 20.

Magyarkanizsa	Szerbia	Működő	Kulturális, civil	2009. október 20.
---------------	---------	--------	-------------------	----------------------

A testvér-települési együttműködések a polgárok érdekében, a kölcsönös társadalmi, gazdasági értékek gyarapítása, a kulturális, turisztikai programok megvalósítása céljából jöttek létre a városok vezetősége által. Céljaik, hogy a települések lakossága közötti barátságot tovább ápolják, a települések lakosai, társadalmi szervezetek, intézmények, vállalkozások közös tevékenységeik széleskörű bővítésére törekedjenek. Tovább erősítsék nem csak a szlovák-magyar barátságot, hanem más nemzetek közötti jó kapcsolatokat is.

Az együttműködésekről aláírt megállapodások is tanúskodnak.

(Tótkomlós a testvértelepülések bemutatásáról több alkalommal rendezett kiállítást, illetve a testvértelepülések irányát és távolságát jelző emlékoszlop került átadásra 2006-ban.)

Érdekesség, hogy Nagylak-Tótkomlós-Jelsava tekintetében egy hármas kapcsolódás áll fenn.

Tótkomlós Város Önkormányzata minden évben az augusztus 20-ai napokhoz kapcsolódóan a Tótkomlói Napok rendezvénysorozatára hívja a testvértelepüléseket, de ezen túlmenően évközben is többször megfordulnak nálunk a városok vezetői, képviselői. Ilyen alkalmak, a bográcsos főző verseny, Fúvószenekari Fesztivál, illetve mazsorett fesztiválok.

A Nagylak és Tótkomlós települések tekintetében a helyi cigány nemzetiségi önkormányzatnak is van élő kapcsolata, hisz egymás folklór rendezvényein a csoportok kölcsönösen fellépnek.

A szlovákok lakta testvértelepüléseken a helyi szlovák nemzetiségi önkormányzat delegált tagjai is képviseltetik magukat a városi önkormányzat mellett, akik visszahívják a nagylakiakat saját rendezvényeikre, mint pl. Száraz-kolbász versenyre, gasztronómiai bemutatóra. Az utóbbira Galántáról és Jelsaváról is érkeznek vendégek.

A Tótkomlói Ifjúsági Fúvószenekar már több alkalommal gazdagította a neunkirchen am brandi ifjúsági és folklór zenekar évfordulója alkalmából rendezett fesztivált, amellett, hogy már minden testvértelepülésünkön megfordultak.

A galántai napok alkalmával a helyi ping-pong csapat is rendszeresen képviselteti magát igen eredményesen a nemzetközi megmérettetés keretében. Galántán több alkalommal mutatkozhattak be helyi alkotók (festők, kézművesek), mint ahogy Jelsván és Nagylakon is.

Jelsavával a helyi civil szférából a Száraz-ér Menti Vadásztársaságnak, illetve a Tűzoltó Egyesületnek van folyamatos kapcsolata. Közös vadászatok vannak mindkét helyen, illetve szakmai konferenciákat bonyolítottak.

Zólyomban Sávolt Zoltán szőnyegszövő és Medovarszky Györgyné keramikus helyi alkotók mutatták be munkáikat, illetve Nagylakon is bemutatkozhattak, és árulhattak termékeikből.

Bereckben a delegáción túlmenően családi kapcsolatok alakultak ki, helyi származású festők készített ott képeket, illetve fotókiállításuknak, fafaragójuknak adtunk helyet. A március 15-ei példaértékű megemlékezésre többször ment ki fiatalokból álló csoport, illetve az erdélyi vidék megismerése céljából 3 alkalommal szerveztünk csoportot 12-18 éves korosztályú fiataloknak. A két település között gazdasági kapcsolat is kialakult a magánszférában.

Magyarkanizsáról többször látogatnak el művészemberek városunkba. Részünkről a focisták barátságos mérkőzés erejéig voltak kinn két alkalommal. A Rákóczi Szövetség Helyi Szervezete is felvette a kapcsolatot az ottani képviselővel, akik már közös programokon gondolkodnak.

Nagylak és Tótkomlós önkormányzatai már többször nyújtottak be sikeres pályázatot a HURO pályázatoknak köszönhetően, mely a további lakossági kapcsolatépítést, a közös múlt kutatását, a

médiában történő megjelenést célozta meg, s valósítottuk meg (rendezvény, konferenciák, könyvek, honlapok). A két város közelsége miatt (30 km) talán e várossal a legszerteágazóbb a kapcsolatunk, s a látogatások havi szintűek, mind a csoportok, mint a városvezetés, mind a lakosság tekintetében (utóbbinál fürdőlátogatás, vásárlási cél stb.)

Tótkomlóson sikeres testvér-települési találkozóra 2006-ban került sor az EACEA keretében Tótkomlós testvér-települési kapcsolatának erősítése az aktív európai polgárság jegyében, azóta hasonló pályázataink azonban nem nyertek. Ugyanakkor Jelsavával és Zólyommal közreműködőként részt vettünk hasonló találkozók, ahol a kultúra bemutatkozásán kívül a helyi gasztronómiával is előállhattunk. Testvér-településeinkkel a további tartalmas kapcsolatok kialakításának a pályázati lehetőségeken túl csak a távolságok szabnak határt.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat az EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. E mellett támaszkodtunk egyéb, elsősorban helyi adatokra, s figyelembe vettünk néhány térségi, és országos adatot is. Az adatok forrása az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (<https://www.teir.hu>) adatbázisai, a Központi Statisztikai Hivatal honlapjának Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) szerinti adatgyűjtésre vonatkozó oldala: <http://www.ksh.hu/adatgyujtesek/adatavetelek/2013>.

Az esélyegyenlőség javítása szempontjából fontos és releváns adatokat közöltek a helyi közoktatási intézmények, a helyi szociális intézmények, a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség a Tótkomlói Polgármesteri Hivatal, a civil szervezetek, s a nemzetiségi önkormányzatok. Az adatok számítása az egyes mutatókra vonatkozóan, a területi folyamatok áttekintése érdekében – az adatok rendelkezésre állásának függvényében, az EMMI rendelet alapján - legalább 5 éves idősr.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység (a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakóközösségek (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg:

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH legfrissebb, 2011. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot.⁷ A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

A célcsoporthoz tartozó személyek jellemzően szociális ellátásokból élnek, amelyek pénzügyi és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások formájában vehetők igénybe.

Tótkomlós teljes lakosságának helyzetéről ad számot a település adóerőképessége, a személygépjárművek száma/éves adó, a magánszemélyek kommunális adója hátralékának mértéke.

A város jövedelemszerző képessége, személyi jövedelemadó adatok 2008-2012-ig a következők:

	2008	2009	2010	2011	2012
Adófizetők száma (fő)	3139	3167	3161	3143	3124
Adóerőképesség	104 182 109	110 566 095	98 667 129	93 823 776	103 464 963
Személygépjárművek száma	1394	1395	1843	1979	1962
Személygépjárművek éves adó	30 242 600	31 279 520	34 312 566	33 554 401	31 922 711
Magánszemélyek kommunális adója hátralék	3 446 546	5 979 712	6 554 074	9 208 350	11 411 948

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Az Ebktv. a III. fejezetében az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között elsőként tárgyalja a foglalkoztatást.

Az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetett vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmaz. A törvény felsorolja, hogy különösen mely esetek tartoznak ide (pl.: a munkához való hozzájutásban, a munkafeltételek megállapításában és biztosításában stb.).

⁷ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/laekindikator/laekindikator11.pdf>

Egy társadalom erkölcsi-jogi és mentális állapotát jól jellemzi az, hogy miképpen tudja segíteni a különböző okokból - egészségügyi-, családi állapot, kor ... - hátrányos helyzetbe került tagjainak munkavállalását, munkaerő-piaci elhelyezkedését. A hátrányos helyzetű emberek beilleszkedését a társadalomba, elfogadottságukat elősegíti, ha dolgoznak, ha megélhetésüket munkából származó jövedelemből tudják biztosítani. Természetesen a hátrányos helyzet jellege, súlyosságának foka erőteljesen befolyásolja a munkavállalás lehetőségét. Fontos azonban, hogy a városban milyen a foglalkoztatottság mértéke, a munkanélküliek aránya, a munkaerőpiac általános helyzete.

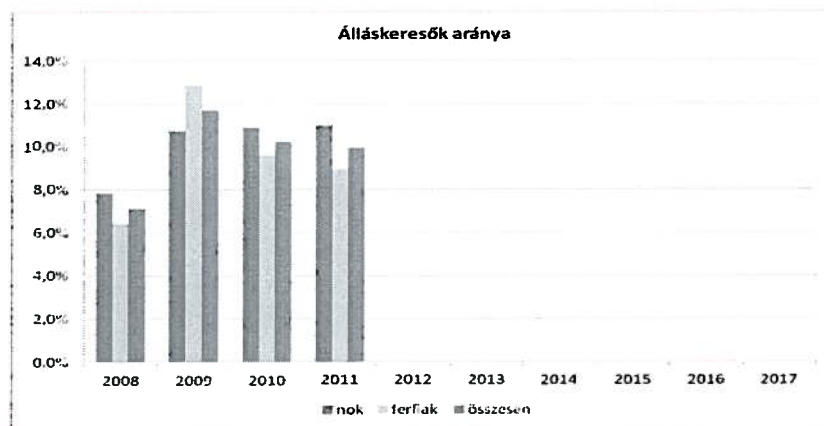
A 2001. évi népszámlálási adatok alapján Békés megyében a teljes népesség 30%-a gazdaságilag aktív, míg a roma népességén belül ez az arány mindössze 17%. Amennyiben a gazdasági aktivitást a 15 éves és annál idősebb korosztály keretein belül vizsgáljuk, akkor elmondható, hogy a népesség 44%-a, a roma lakosság 26%-a aktív kereső.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat az Ft-ben és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

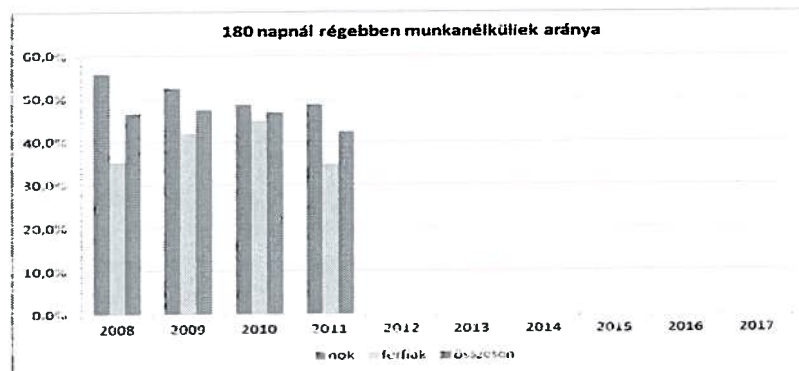
Az adatok arra mutatnak rá, hogy településünkön a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

A HEP 1. számú mellékletének a 3.2.1. számú táblázatból jól látszik, hogy a településen élő nők száma 2007-től folyamatosan csökken. A nyilvántartott állás keresők száma az elmúlt években változó tendenciát mutat. Megfigyelhető, hogy 2007-től a 15-64 év közötti nők száma csökkent, valamint a 15-64 év közötti nők esetében 2008. óta nőtt az állás keresők száma. A nyilvántartott állás kereső férfiak esetében kisebb mértékű csökkenés vehető észre. Az éven belüli szezonális hatásoknak jobban ki vannak téve a férfiak, mint a nők. Nagyobb arányba dolgoznak ugyanis azokban az ún. szezonális ágazatokban (pl. építőipar), amelyek foglalkoztatotti létszáma erősen hullámzik az év során. Így feltehetően a férfi állás keresők számának alakulása is nagyobb mértékben emelkedik és süllyed az év során, mint a nőké.

A nyilvántartott állás keresők száma korcsoportonként változó. 2009-től a 36-40 év közötti nyilvántartott állás keresők száma csökkent, míg a 46-50 év közötti nyilvántartott állás keresők száma nőtt.

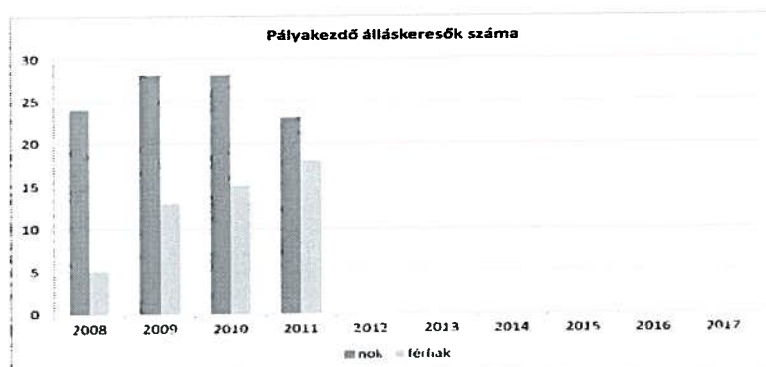
A tartós munkanélküliek esetében is a nők száma mutat növekvő tendenciát, a férfiak esetében kismértékű csökkenés vehető észre. Összességében a tartós munkanélküliek száma 2009. óta folyamatos csökkenést mutat településünkön.

Hazánkban a gazdasági és a társadalmi átalakulással összefüggésben a 90-es évek elejétől szinte folyamatosan csökkent a fiatalok munkaerő-piaci részvétele. Ennek egyik magyarázó tényezője a fiatalok képzésben töltött idejének meghosszabbodása. Az alacsony munkapiaci aktivitáshoz az is hozzájárul, hogy Magyarországon nem igazán elterjedt a tanulás melletti munkavégzés. A globális válság a fiatalok foglalkoztatása tekintetében is éreztette hatását a munkaerő-kereslet jelentős visszaesése a munkaerő-piacra belépni szándékozó fiatalok elhelyezkedési esélyeit rontotta. A fiatalok munkaerő-piaci esélyei azért is szűkültek a válság során, mert a gazdasági nehézségekre adható egyik legkevésbé fájdalma reakció a cégek részéről a létszámfelvételek elhalasztása, leállítás volt, mely a fiatalokat, pályakezdőket érintette nagyobb arányban. Ezenkívül az elbocsátásokban is nagyobb hányadban vettek részt, tekintettel arra, hogy nagyobb arányban dolgoztak nem stabil munkakörökben, melyektől könnyebb volt a munkáltatók részéről megválni. Mindezekből ered, hogy a fiatalok munkanélküliségi rátája jelentősen emelkedett az elmúlt években hazánkban, s az emelkedés mértéke európai összevetésben is kiemelkedőnek számít.

A 2011-es évben a pályakezdő állás keresők számában eltérő trend érvényesült az egyes régiókban. Dél-alföldön gyakorlatilag stagnált a pályakezdő állás keresők száma egy év alatt.

Ahogy a diagram is mutatja városunkban is a pályakezdő állás keresők létszáma 2007-től szinte folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Ez valamennyi iskolai végzettségi csoportba tartozó fiatalot érint.

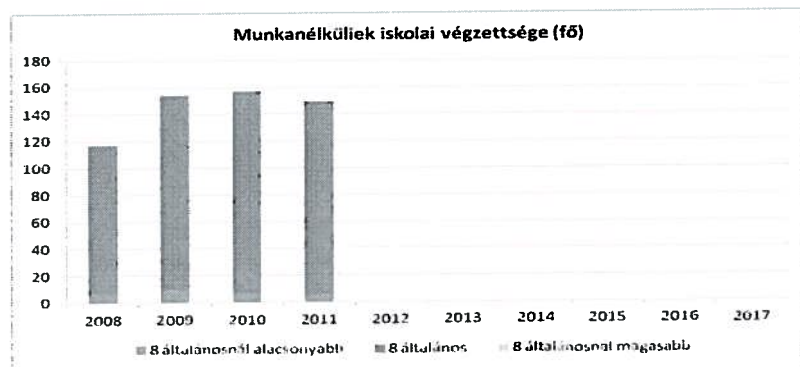

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A HEP összeállításának időpontjában csak a 2001. évi népszámlálásból állnak rendelkezésre települési adatok. A 2001-es adatokból azonban megállapítható, hogy a 15 éves és annál idősebb lakosság 5462 számából 4614 az általános iskolát végzettségűek száma és 848 az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma.

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen		15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma						
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	5462	2899	2563	4614	2340	2274	848	15,5%	559	19,3%	289	11,3%

Településünkön a nyilvántartott álláskereső nagy többsége rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel, s csak csekély számban rendelkeznek 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel. A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőkről nem áll rendelkezésünkre megfelelő adat.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyei településünkön jónak mondhatók. Ahogy a 3.2.11-es táblázat is mutatja a közeli foglalkoztatási centrumok (nagyvárosok, megyeszékhely) elérhetősége különböző közlekedési módzatokban megoldott.

Az általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszámáról és a 8. évfolyamot eredményesen végzettekről, valamint a felnőttoktatásban résztvevők számáról a középfokú iskolákban nem sikerült adatot gyűjtenünk. Az adatbázis nullát hoz, azonban ez nem biztos, hogy megfelel a valóságnak. Adatokat iskoláink sem tudtak szolgáltatni.

A munkaügyi központ számos eszközzel igyekszik a foglalkoztatásokat, elhelyezkedéseket támogatni. (Pl: képzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közfoglalkoztatás támogatása, stb.)

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, romák, egyedülálló szülők stb.) egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét.

Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok a munkaerőpiacon összetett szemléletbeli hátrányokkal küzdenek, az aktív támogatásokban pedig munkanélkülieken belüli arányuknál sokkal kisebb arányban vesznek részt.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Szt. alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.

- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

A mellékletben található táblázatok mutatnak rá az ellátások igénybevételére, számára.

A 3.3.1-es táblából, valamint a 3.3.2-es táblából megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők számából, a nyilvántartott álláskeresők kis száma álláskeresési segélyre, nagy száma járadékra jogosult. Összevetve a két táblázat adatait jól látható, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak a támogatásokhoz.

A diagramon jól látható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma közül 80-100%-ban mindenki jogosult álláskeresési járadékra. Az álláskeresési járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma 2009 óta csökkenő tendenciát mutat.

A szociális segély meghatározó mértékben jelenik meg településünk alacsony jövedelmű lakosságának körében. 2008-2011-ig a rendszeres szociális segélyben részesülők száma településünkön folyamatosan nőtt, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (korábban bérpótló juttatás, rendelkezésre állási támogatás) részesülők száma is növekvő tendenciát mutat. 2008 és 2011 közötti időszakban településünkön nem volt olyan személy aki a 30 nap munkaviszonyt nem tudta igazolni és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás jogosultságától elesett volna. 2012-ben azonban már 5 ilyen eset fellelhető. Helyi rendeletünk alapján önkormányzatunk senkitől nem vonta meg a támogatást.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A városban a jelenlegi 2710 lakott lakás meghatározó része, több mint 90%-a kertés ház. Mindössze hat tömbház épület található a településen, mely a lakások 7%-át teszi ki.

Jelenleg a 2710 lakott lakásból 13 az önkormányzati bérlakások száma, amely mindössze 0,5%. Tótkomlóson az önkormányzati bérlakások száma az elmúlt öt évben nem változott, csupán egy-kettő lakással módosult, mely egyik évben növekedést a másikban csökkenést eredményezett.

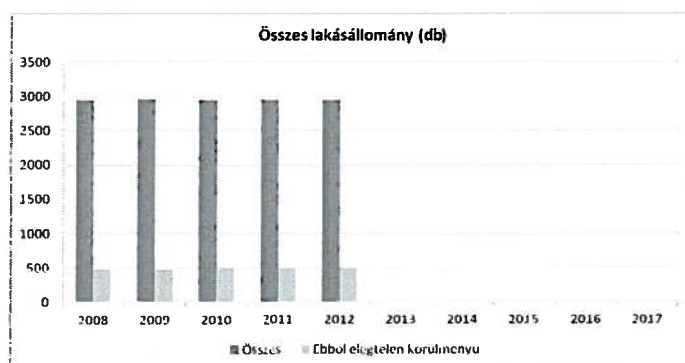
A lakások száma jelentősen csökkent. Ennek oka a régi, már lakhatatlanná vált lakások, továbbá a külterületi tanyaépületek jelentős bontási aránya és ezzel párhuzamosan az új lakások csekély számú építése. Településünkön jellemzően a lakosság 99%-a magánháztartásokban él, az 1% -ot az idősek intézeti elhelyezése teszi ki, akik rászorulnak és vállalják az idősek otthonában történő gondozást.

Összességében megállapítható, hogy az önkormányzat igen kevés számú bérlakással rendelkezik. Az is megállapítható, hogy a bérlakás-állomány jelentős hányadát a komfortos lakások teszik ki.

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Lakásuk fenntartási költségébe segíthet a lakásfenntartási támogatás, melyben 2008. év óta egyre több család részesül. 2008-ban 189 család részesült támogatásban, míg 2012-ben 328 család vehette igénybe az ellátást.

Településünk bevezette az adósságcsökkentési támogatást, mely támogatásban 2012-ben 2 család részesült, azóta egyre nagyobb érdeklődés, igény van rá.

Az önkormányzat, valamint a Teir adatbázisából kiderül, hogy településünkön az összes lakásállomány száma jelentősen nem változik, azonban az elégedetlen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma folyamatosan nő, mely egyre több családot, háztartást érint.

3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregáció, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Településünkön azonban telepek/szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területeken élők jelenleg nincsenek. A roma lakosság nincs kirekesztve, elszigetelve, területileg a város minden kerületében laknak romák, elhelyezkedésük arányos, nem alakultak ki olyan részek melyekben kizárólag e nemzetiség élne.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Ebktv. III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között az egészségügyi ellátást. Kiemelten foglalkozik az egészségügyi ellátással összefüggésben a diszkrimináció tilalmával. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell többek között a betegségmegelőző programokban, a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helységek használata valamint az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban való részvétel jogát.

Az Eütv. a települési önkormányzatok számára kötelezően ellátandó feladatként írja elő az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást. Az Eütv. 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,

- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A tótkomlói önkormányzat képviselő-testülete megállapította és kialakította az egészségügyi alapellátások körzeteit - négy -, egyúttal biztosította a járóbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi hozzáférést.

Az orvosi, egészségügyi ellátás esetében érdemes kitérni arra, hogy csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatásaink száma 4, valamint házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma 1.

Jelenleg 3 felnőtt és 1 gyermekorvos biztosítja a háziorvosi ellátást. A város lakosságának megfelelően négy egészségügyi alapellátási körzet került kialakításra. A négy körzetnek megfelelően korábban körzetenként egy-egy felnőtt háziorvos látta el az egészségügyi alapfeladatokat, orvosonként kb. 1.200-1.300 fő ellátásával. 2005. évben ez a szám háromra csökkent, majd pályázat útján sikerült pótolni a hiányt. Azonban egy körzeti orvosi poszt jelenleg is betöltetlen, ellátását helyettesítéssel oldják meg.

A háziorvosok közreműködésével vehető igénybe a közgyógyellátásra, valamint az ápolási díjra való jogosultság.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászoruló személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Településünkön a közgyógyellátásra jogosultak száma változó tendenciát mutat 2008 és 2012-es év között.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, ellátását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az Szt-ben foglaltak szerint ápolási díjra jogosult – a jegyes kivételével – a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. (Tótkomlós Város Önkormányzata méltányossági alapon ápolási díjat nem állapít meg, arról helyi rendeletet nem alkotott.)

2011-es évig az ápolási díjban részesítettek száma növekvő tendenciát mutat, 2012-ben már kismértékű csökkenés figyelhető meg.

A szakellátás keretében kettő fogorvos biztosítja az ellátást a város lakossága számára.

Heti egy alkalommal reumatológiai orvosi szakellátás is igénybe vehető, továbbá a rászorulóknak reumatológiai kezeléseket vehetnek igénybe folyamatosan.

A védőnői feladatokat a városban a Szociális Szolgáltató Központ keretein belül jelenleg három körzetben három szakképzett védőnő látja el.

Településünkön magán orvosi rendelés (nőgyógyászat, gyermekorvos ...) is segíti az igényeknek megfelelő egészségügyi ellátást. Továbbá a településen központi orvosi ügyelet működik, mely hétköznap 16.00 – 8.00 óráig és hétvégén, valamint ünnepnapokon 8.00 – 8.00 - ig biztosítja a sürgősségi ellátást.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Tótkomlós Város Önkormányzata a Szociális Szolgáltató Központ (a továbbiakban SZSZK) útján a következő személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat biztosítja:

- tanyagondnoki szolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- nappali ellátás (idősek klubja),
- szakosított ellátás keretében: ápolást-gondozást nyújtó ellátás (idősek háza).

A tanyagondnoki szolgáltatást 15 felnőtt veszi igénybe jelenleg, melyen felül további hat gyermek napi iskolai beutaztatásáról gondoskodik az SZSZK Nagykopáncs területéről.

Az étkeztetés keretében az SZSZK azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguknak és eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Étkeztetésben részesül az az igénylő is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkeztetésről más módon gondoskodni. Az ellátást jelenleg 102 fő veszi igénybe.

A házi segítségnyújtás keretében az SZSZK gondoskodik azokról az időskorú személyekről, akik önmaguk ellátására nem képesek, illetve azokról, akik az egészségi állapotuk miatt erre rászorulnak. Jelenleg városunkban házi segítségnyújtásban 47 fő részesül.

A családsegítés olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. Családsegítő Szolgálatot 2012-ben 1240-en vették igénybe. 2013 júniusáig 648 volt az ügyfélforgalom.

A nappali ellátás az idősek klubja keretében valósul meg, mely ellátást 35-en igénylik jelenleg.

Az idősek biztonsága érdekében 2007. októberétől jelzőrendszeres házi segítségnyújtás segíti a krízishelyzetek megoldását. A jelzőrendszer a 65. életévét betöltött, önmaga ellátására részben vagy egészben képtelen idős emberek rendelkezésére biztosított, akik egészségi állapotuk vagy szociális helyzetük miatt arra rászorulnak. A jelzőkészülék nyakba akasztható és a nap 24 órájában a jogosult rendelkezésére áll. Amennyiben bármilyen probléma adódik egy gombnyomással riasztható az ügyeletes szociális gondozó, aki a lehető legrövidebb időn belül - maximálisan 30 perc alatt - a bajba jutott segítségére siet. Településünkön jelenleg ez a szolgáltatás 25 idős személy részére biztosított.

Az SZSZK a gyermekjóléti szolgáltatással együtt a Tótkomlós, Pósa u. 2. szám alatt található önkormányzati tulajdonú ingatlanban működik, mely kereteken belül valósul meg az étkeztetés és az Idősek Klubjában történő nappali ellátás is.

Az épület akadálymentesítése már megtörtént.

Városunkban a sportolási lehetőségek a felnőtt lakosság számára szűkösek, a sportlétesítmények száma is csekély.

A gyermekek részére azonban több lehetőség is rendelkezésre áll az egészséges fejlődésük biztosítására.

A Jankó János Általános Iskola és Gimnázium egy 21 x 10 méter nagyságú tornateremmel, míg a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola egy nagyobb, 28 x 17 méter nagyságú – szabványos kosárlabdapálya méretű - tornateremmel rendelkezik.

Az iskolai sport feltételeket segíti a minden intézményben meglévő szabadtéri pályák megléte is.

Az óvodákban külön tornaszobák kerültek kialakításra.

A városban biztosított a gyermekek számára az asztalitenisz, labdarúgás, röplabda, atlétika, kosárlabda, úszás... sportágakban való részvétel, melyet szakirányú tanárok oktatása segít.

A Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola tornaterme az alábbi sportolási lehetőségekre alkalmas: kosárlabda, kispályás foci, torna, kézilabda, röplabda, tenisz, asztalitenisz, aerobik, táncpróbák.

A terem használata ellenszolgáltatás ellenében bárki számára rendelkezésre áll.

A fentiekén túl a Komlós Településszolgáltatási Kft. Rózsa Fürdő területén mind fedett, mind szabadtéri medencék biztosítják a vízi sportolás lehetőségét, ahol fitness-terem is rendelkezésére áll az ide látogatóknak.

Az úszás területén a város régi hagyományokkal rendelkezik, a versenyekről a sportoló fiatalok minden évben szép eredményekkel térnek haza.

A felnőtt korosztályokban a Senior Úszó Egyesület tagjai is kimagasló teljesítményt nyújtanak.

A fürdő épületének akadálymentesítése megtörtént.

A Karasz János Sporttelepen két füves és egy salakos futballpálya, egy tenispálya, egy futópálya, továbbá a spotlövészek részére egy lőpálya biztosítja, szakemberek segítségével a sportolási lehetőséget az arra vágyóknak. A Karasz János Sporttelepen épült ifjúsági szálláshely hivatalos átadására 2013. június 19-én kerül sor. Az ifjúsági szálláshelyen 32 férőhelyet alakítottak ki, 5 szobával (egyenként 8, 8, 8, 4, 4 férőhellyel), mely akár edzőtáborok részvevőinek elszállásolására is alkalmas lehet.

A DAOP – 5.1.3-1111-2011-0006 jelű pályázat keretén belül településünkön kialakításra kerül egy olyan lovas pálya, amelyen minden lovas tevékenység gyakorolható. Felújításra kerül a lőtér helyisége, valamint már meglévő alapra kialakításra kerül egy gumiburkolatú multifunkcionális pálya, amelyen teniszezni, röplabdázni, futballozni, kosárlabdázni, tollaslabdázni lehet. Korszerűsítésre kerül az öltözőhelyiség, amely eddig csak futballozóknak állt rendelkezésére, a fejlesztést követően női akadálymentes öltöző is rendelkezésre áll. Nézői vizesblokk (női, férfi, akadálymentes) kialakításra is sor kerül.

A városban lehetőség van lovaglásoktatáson való részvételre is, mind gyermekek, mind felnőttek részére.

A felnőttek számára szervezett keretek között labdarúgás és vízi aerobik biztosítja a mozgás lehetőségét.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

Az önkormányzat a kulturális ágazatban számos alacsony költségű rendezvényen történő részvétel lehetőségét biztosítja a lakosság részére (pl. színházi előadás). Kiemelkedő szerepet tölt be az akadálymentesített kulturális központunk a Természet Háza.

Az önkormányzat és a fenntartásában működő közművelődési intézmény támogatják az amatőr kezdeményezéseket, kedvezményes helyiség- és eszközbérletet kínálnak számukra.

Az esélyegyenlőség szellemében az egyes nyilvános rendezvények mindig meghirdetésre kerülnek a helyi írott és elektronikus sajtóban, továbbá a város honlapjának fejlesztését követően az Internethálón is.

Városunkban a központi és kiemelkedő fontosságú intézménye a J. G. Tajovsky Művelődési Központ és Városi Könyvtár (mely 2013. szeptember 1-től általános művelődési központként fog működni).

Az intézményben minden korosztály számára biztosított a könyvtári szolgáltatás és az Internethez való hozzáférés lehetősége.

Az idősek számára az intézményben működik a Rozmaring Népdalkör, mely a szlovák hagyományok megőrzését tartja fő céljának.

A Művelődési Központ a fiatalabb korosztály számára is biztosítja a lehetőséget, a különböző foglalkoztatásokon való részvételre, így a gyermek fúvószenekar valamint a tánccsoport tagjainak.

A kultúra területén a városban működő iskolák töltenek be további jelentős szerepet.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A városban két nemzetiség jelenléte meghatározó (szlovák, roma). Érdekeiket nemzetiségi önkormányzatok képviselik melyekkel Tótkomlós Város Önkormányzata szoros együttműködést alakított ki.

A nemzetiségi és etnikai kultúra fogalma alá sorolható rendezvények, események a nemzetiségi önkormányzatok közvetítésével erkölcsi támogatásával jutnak el a város közművelődési intézményeihez, melyhez messzemenően szakmai támogatást nyújt az önkormányzat.

A településen élő roma származásúak számának és arányának tekintetében a valóságot pontosan tükröző adatok nem állnak rendelkezésre. A 2001-es népszámlálási adatok szerint Tótkomlóson 84 fő (a lakosság 1,28%-a), míg a 2006. évi választások alkalmával 123 fő vallotta magát roma származásúnak. A népszámlálási adatok azért megbízhatatlanok, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát romának, vagy nem nyilatkozik e kérdés tekintetében, továbbá több mint 500 fő nem jelölte meg a nemzetiségi hovatartozását.

Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piaczgazdasági átalakulás legnagyobb vesztese a roma népesség, a szakképzetlen munkát igénylő munkahelyek megszűnésével a munkanélküliségi rátájuk jelentősen meghaladja a nem roma származásúakét.

Pozitívumként mondható el azonban, hogy településünkön jelentősen javultak az arányok. Az általános iskola, a szakközépiskola, illetve az ösztöndíjprogramoknak is köszönhetően javult a felsőfokú végzettséget szerzők aránya is.

Városunkban jelenleg minden roma gyermek általános iskolai tanulmányokat folytat és az általános iskola nyolc osztályát sikerrel el is végzi.

Önkormányzatunk minden eszközével igyekszik a roma származású népesség esélyegyenlőségét biztosítani. A nemzetiségi önkormányzattal törekszik az önkormányzat a romák életminőségének javítására, a jobb lakhatási körülmények biztosítására, a testi-lelki egészségük megőrzésére, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkaerő-piaci (re)integráció hiánya	munkahely teremtése, közmunka szervezése
Munkavállalási lehetőségek szűkösek, pályaaorientáció hiánya	pályaválasztási programok szervezése, álláskeresési technikák, önéletrajzírás, továbbtanulási, továbbfejlesztési lehetőségek elsajátítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) A fejlett európai országokhoz hasonlóan Magyarország számára is az egyik legnagyobb demográfiai kihívást a társadalom öregedése jelenti. Hazánkban a népesség öregedési folyamata gyorsul.

A 65 évesek és idősebbek gyermekkorúakhoz viszonyított aránya, azaz az öregedési index, folyamatosan nő. 2005 óta az időskorúak száma meghaladja a gyermekkorúakét, és 2011-ben már 117 időskorú jutott 100 gyermekre. A 2011. évi adatok szerint mindössze három megyében nagyobb a gyermekkorúak aránya, mint az időseké. Az országos átlagot jóval meghaladja a mutató értéke Békés megyében is.

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát 2012. december 31-ig a település jegyzője tartja nyilván. A jegyző védelembe vette a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudta, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható volt. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

Ahogy a digarammból is látszik településünkön 2008 óta a védelembe vett kiskorúak száma folyamatosan nő, azonban a veszélyeztetett kiskorúak száma változó tendenciát mutat.

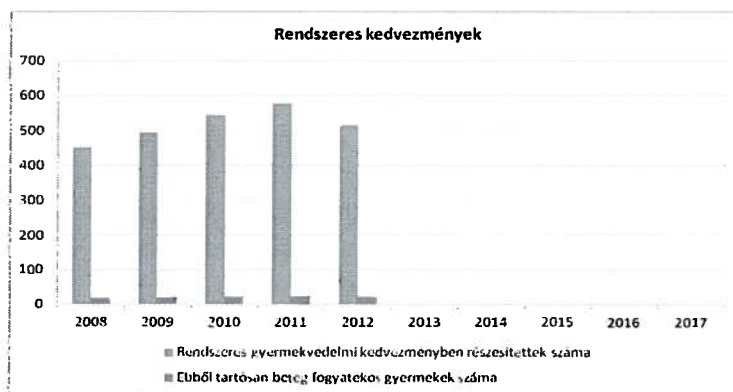
A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. (Pl. rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, gyermekjóléti szolgáltatás, védelembe vétel, családbafogadás...).

b) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája a gyermekétkeztetés, valamint az évi két alkalommal történő támogatás.

A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a jogszabályban meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára is. Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek családbafogadó gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és megfelel a jogszabályi feltételeknek. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesíti az önkormányzat a családot, ha a gyermeket

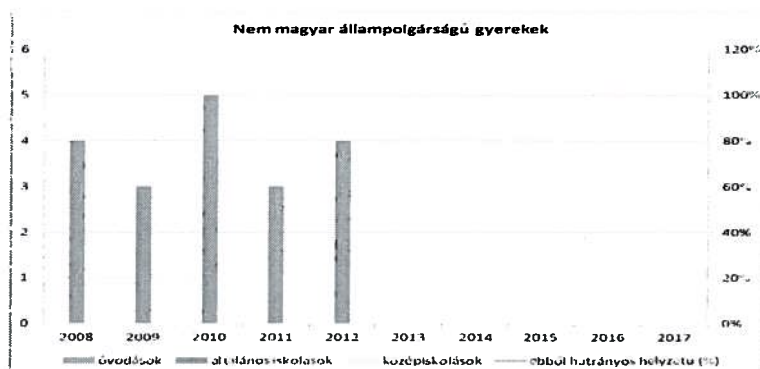
gondozó család időszakos létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Ahogy a diagram is mutatja településünkön a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma magas, valamint a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma 2008-2011-ig folyamatosan nő.

c) Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények, támogatások jogosultságához kötődik. A kedvezményes óvodai, iskolai étkeztetésben részesülők száma 2011-ig növekvő tendenciát mutat. Mind az óvodában, mind az iskolába az ingyenes étkeztetésben résztvevők száma folyamatosan nő. 2012-ben kisebb csökkenés vehető észre ezen juttatásoknál, azonban az kétség kívül megállapítható, hogy a legjobban rászoruló családok hozzájutnak ezen támogatásokhoz, hiszen a Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Családsegítő Központ dolgozói is segítik, tájékoztatják a rászoruló családokat. A nyári étkeztetésben részesülők száma változó tendenciát mutat.

d) Településünkön a magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek a tankötelezettség hatálya alá tartoznak és jogosultak az ingyenes oktatásra, illetve a magyar társaikkal azonos pedagógiai és szociális juttatások igénybevételére. Számuk településünkön az általános iskolákban alacsony, azonban nagy számuk hátrányos helyzetű.

4.2 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint Magyarországon a fogyatékos személyek 13,2%-a valamilyen speciális általános iskolában végezte tanulmányait. Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel általában a mozgássérültek rendelkeznek, ennél kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kirekesztődnek. A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé.

A népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 32%-a nem fejezte be az általános iskolát, s befejezett alapfokú iskolázottsággal csak 39%-uk rendelkezett. Szakképesítéssel, illetve érettségivel 25%-uk rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 5%-ának van.

A magyarországi oktatáskutatók véleménye szerint a hátrányos helyzetű gyermekek később is kisebb eséllyel maradnak bent az alapfokú oktatásban, majd kerülnek be a közép- és felsőoktatásba. A roma fiataloknak csak kevesebb, mint 5 százaléka tesz érettségi vizsgát, s munkaerő-piaci esélyeiket ez jelentősen korlátozza.

Viszonylag magas a hátrányos helyzetű rétegek iskolai lemorzsolódása, és az átlagosnál gyengébb tanulmányi teljesítményük is. Nemzetközi összehasonlításban alacsony a fogyatékkal élő fiatalok körében az integrált oktatásban résztvevők aránya.

Az Ebktv. valamint az Nktv. alapján a fogyatékos gyermek, tanuló nevelése-oktatása az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, vagy a többi gyermekkel, tanulóval együtt folyhat. Az integrált oktatás jogi kereteit az Nktv. biztosítja.

Az integrált képzési formák elterjedése érdekében szükségessé vált a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez, oktatásához szükséges feltételekkel rendelkező közoktatási intézmények számának emelése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése. Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően - a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján - a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kell biztosítani.

a) Településünkön jelenleg három szakképzett védőnő látja el a védőnői feladatokat. A 4.3.1. táblázatból látható a védőnői leterheltség. A leterheltség megállapítható, hiszen a jogszabály szerint a védőnő maximum 250 gyermeket láthat el, azonban országos átlagban 300 gyermek ellátása jut egy védőnőre.

b) Házi gyermekorvos által ellátott szolgálataink száma 1.

Jelenleg a házi gyermekorvosi körzetet helyettesítési formában látja el egy felnőtt házi orvosunk, valamint egy orosházi házi gyermekorvos közösen. A gyermekorvos által ellátott esetek száma 2009-től csökkenő tendenciát mutat.

c) A városban 3 éves korig a gyermekek napközbeni foglalkoztatása és nevelése a bölcsőde intézményében biztosított, mely 30 férőhelyes. Az intézmény az SZSZK keretein belül látja el feladatát.

Az intézményben három csoport működik, minden csoportban kettő fő szakképzett és gyakorlott gondozónő valamint egy dadus tevékenykedik. A gyermekek étkeztetése az intézményen belül, koruknak megfelelően biztosított.

Az intézmény működése lehetővé teszi, hogy mindkét szülő már a gyermek születését követően kis idővel ismét munkába állhasson, ezzel is hozzájárulva a szociális helyzetük javításához.

A bölcsődei felvételnél érvényesül az az alapelv, hogy előnyt élvez az a gyermek, akit egyedülálló szülője nevel, akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja, aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátására van szüksége, akinek

szülője orvosilag igazolt betegség miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja, akit - gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a rá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel; akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni; akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony. Mindezt jól mutatja a 4.3.3-as tábla, ahol a szociális szempontból felvett gyermekek száma nagyon magas a bölcsődei férőhelyek számához viszonyítva.

Az óvodáztatás a településen kettő intézmény keretében (Tótkomlós Város Önkormányzati Óvoda, Tótkomlói Evangélikus Óvoda), három telephelyen valósul meg. Önkormányzatunk 2013. szeptember 1-jétől a Tótkomlós Város Önkormányzati Óvodát a Tótkomlós, Erzsébet u. 3. szám alatt tartja fenn és működteti tovább, a Tótkomlós, Diófa u. 10. szám alatt lévő óvodát az Országos Szlovák Önkormányzat tartja fenn és működteti tovább, míg az Evangélikus Egyházi Óvoda az Aradi u. 2. szám alatt lévő óvodát tartja fenn és működteti.

A városban működő óvodák nevelési programja nem különbözik, higiéniai szempontból megfelelőek az intézmények, a szükséges személyi feltételek is biztosítottak. Elmondható, hogy településünkön az óvodai ellátottság jó, helyhiány miatt visszautasított gyermek 2008. óta nem volt városunkban.

Az alapfokú oktatás két intézményben zajlik a Jankó János Általános Iskola és Gimnáziumban (Erzsébet u. 2. szám) és a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában (Földvári út 1. szám).

Az iskolák kapacitása a város igényeinek megfelelő, jelenleg a 34 osztályteremre 30 tanulócsoporthoz jut.

Sajnos előreláthatóan a születések, így a gyermekek számának csökkenésével, a tanulócsoporthoz való hozzáférés kevesebb lesz.

d) Az SZSZK a gyermekjóléti szolgáltatással együtt a Tótkomlós, Pósa u. 2. szám alatt található önkormányzati tulajdonú ingatlanban működik. A gyermekjóléti szolgáltatást a Gyermekjóléti Szolgálat biztosítja, mely e feladatot 2008. január 1. napjától az orosházi kistérségben kistérségi szervezeti keretek között, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat keretein belül látja el.

A gyermekek érdekeinek védelmére településünkön gyámhivatal is működik, mely 2013. január 1-jétől a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Járási Gyámhivatalaként működik, jelenleg egy fővel látja el feladatait.

e) Nyári táborok szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Településünkön a J. G. Tajovsky Művelődési Központ és Városi Könyvtár, a Komlós Településszolgáltatási Kft. Rózsa Fürdő, a Tótkomlói Önkéntes Tűzoltóság és a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség is szervez nyári táborokat, melyekben közreműködnek a civil szervezetek is. Már évek óta jó gyakorlat, hogy a szünidős programokhoz való hozzáférése a gyerekek számára biztosított. A gyermekek pl. Strand táborban, Kézműves táborban, Evezős Táborban, Lovas táborokban, Zenei táborban, Tűzoltó táborban, valamint a Városi Könyvtár által szervezett táborban vehetnek részt, melyek egy része ingyenesen vehető igénybe. Azokhoz a táborokhoz, melyek igénybevételéhez részvételi díj megfizetése szükséges, önkormányzatunk anyagi támogatást biztosít, gyermekenként 1.000,-Ft-ot. A gyermekeknek további lehetőségeik is vannak a nyári szabadidő hasznos eltöltésére. Pl. a Gyermek Fúvószenekar és az Ifjúsági Koncert Fúvószenekar próbái és nyári fellépéseinek a Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola Moderntánc tanszakának próbáin, versenyein, a Gála Kulturális Egyesület Mazsorett csoportjának próbáin, versenyein való részvétel.

f) A nyári gyermekétkeztetésnél az állam által az önkormányzatnak nyújtandó támogatás feltétele, hogy a települési önkormányzat vállalja, hogy (2012-ben) legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek étkeztetését napi egyszeri meleg étkeztetés formájában a Gyvt. 151. § (1) bekezdés g) pontja alapján ingyenesen vagy kedvezményesen.

A nyári gyermekétkeztetés biztosítására több éve lehetősége van önkormányzatunknak, mellyel él is településünk. Az egyszeri meleg étel biztosítására korábban több esetben tartós élelmiszer, konzerv formájában került sor, amely sajnos nem garantálta a gyermekek szükségleteinek figyelembe vételét.

4.3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: Az Nktv. 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A táblázatok adataiból kiderül, hogy településünk óvodáiban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az összlétszámhoz viszonyítva magasabb, mint 50 %-ban van jelen. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az összlétszámhoz viszonyítva nem éri el óvodánként a 7%-ot sem. A település intézményeiben a sajátos nevelési igényű gyermekek aránya 12,8%, mely az országos átlag több mint kétszerese.

Az iskolákban és óvodákban a személyi feltételek biztosítottak, hiányzó létszámuk nincs. Az általános iskolások száma kismértékű csökkenést mutat, azonban a napközis tanulók számában növekedés figyelhető meg. Kompetenciamérési adatokat iskolánként adtuk meg, melyek az országos átlaghoz viszonyítva nagyon jónak mondhatók.

Az évfolyamismérlesek aránya az országos adatokhoz viszonyítva kisebb, és ez főként a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek között fordul elő.

Az intézmények nem folytatnak szegregáló oktatásszervezési gyakorlatot.

A helyi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény is kiemelt gondot és figyelmet fordít a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatására, akik részére szükség esetén külön tanterv alapján folyik a képzés. Jelenleg 88 fő hátrányos helyzetű gyermek tanul az intézményben. Az iskolában folyó érzelmi és esztétikai nevelés hozzájárul a sokoldalú, érett, kreatív személyiség kialakításához.

4.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

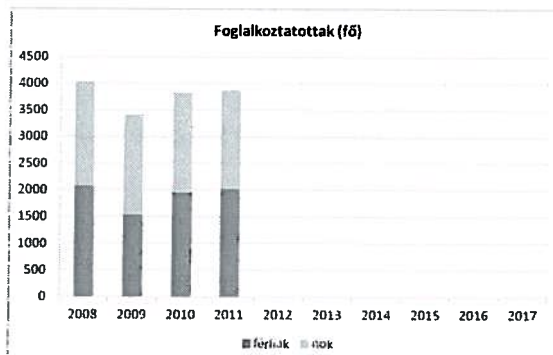
A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának növekedése	munkahelyteremtés, közmunkaprogramban való részvétel biztosítása
Gyermeklétszám csökkenése	elvándorlás csökkentése, idevándorlás növelése, születések, szülések támogatásával

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) A nők napjainkban több területen is egyenlőtlenségekkel néznek szembe, ez pedig azon kívül, hogy hátrányosan különbözteti meg a nőket a társadalmakban, jelentős hatással bír a gazdasági és társadalmi egységre, a fejlődésre, a teljesítmény növekedésre és a versenyképességre. A nők bár aktívan jelen vannak a munkaerő-piacon a hagyományos női szereppel szembeni elvárásoknak is meg kell felelniük. A családi élet és a háztartásban végzett munka területén a társadalom időben, energiában és felelősségben is nagyobb szerepet ró a nőkre, mint a férfiakra. Azonban a mai gazdasági helyzet a legtöbb esetben nem is teszi lehetővé a nők számára, hogy a hagyományos női szerepet választva csak a családnak szenteljék életüket.

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők településünkön való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújtanak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. Ahogy a diagramok is mutatják, településünkön a munkanélküli nők száma magasabb a munkanélküli férfiakénál, azonban foglalkoztatottságukat tekintve közel azonos számban vannak foglalkoztatva a nők és a férfiak.

b) A nők munkaerő-piaci pozíciója a férfiakénál rosszabb, a piaci/munkaerő-piaci verseny éleződése számukra kedvezőtlen hatásokkal van. A külső és belső munkaerőpiac a nők hátrányára rangsorolja a foglalkozásokat, munkaköröket. A felvételi és az előmeneteli diszkrimináció korlátozza az egyenlő esélyeket. Jóllehet a nők előnyben vannak az iskolázottság szempontjából, a nemek szerinti iskolázottsági és foglalkozási koncentráció korlátozza munkaerő-piaci versenyképességüket, karrier esélyüket. A feminizálódó mechanizmus a foglalkozási hierarchia alsó szféráiba szorítja ki a nőket, ahol az előmeneteli lehetőség, az elérhető jövedelem, az állásbiztonság az átlagnál rosszabb, és ennek következtében nagyobb a szegénységkockázat.

A gyermekvállalás után a munkaerőpiacra visszatérni kívánó nők 1/3-ának nincs hova visszatérniük, miközben több, mint ¾ részük szeretne ismét dolgozni.

A nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés számos formát ölt a munkahelyeken: a férfiakkal szemben alacsonyabb jövedelmeket kapnak, kevesebb nő kerül vezető pozícióba. Különösen kiéleződik a negatív diszkrimináció a gyermekvállalás után.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - településünkön bölcsődében, óvodában, valamint iskolában.

A családok nagy számban veszik igénybe a bölcsődei nevelést. Településünkön az önkormányzat fenntartásában működő egy bölcsőde 30 férőhellyel biztosítja a három év alatti gyermekek napközbeni ellátását.

A gyestről, gyedről a munkába visszatérő szülők munkahelyei kis mértékben figyelembe veszik a munkavállaló szülői feladatait, biztosítanak számukra rugalmas munkaidőt, megfelelő bölcsődei, óvodai férőhellyel való ellátottságot.

Tótkomlóson a nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, hogy a gyermekek napközbeni ellátása biztosított.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja. A védőnői szolgálat segíti a mindennapokban a családgondozás.

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

Az 5.3. számú táblázatból megállapítható, hogy a védőnőkre jutó gyermeklétszám 2009 óta folyamatosan csökken, tekintettel arra, hogy településünkön egyre kevesebb gyermek születik.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni erőszakos magatartásnak több formáját ismerjük, ide tartozik a zaklatás, a szexuális erőszak és a Magyarországon mind törvényi keretek között, mind a közgondolkodásban leginkább problematikus megítélésű családon belüli erőszak. Hagyományosan a családon belüli erőszaknak többféle fajtáját szokás elkülöníteni: a szóbeli, a lelki, a testi, a szexuális és a gazdasági (anyagi) erőszakot. Amitől a cselekmények „családi” jellegűvé válnak, az az elkövető és az áldozat közötti ismeretségből fakadó intim viszony. Általában elmondható, hogy a családon belüli erőszak olyan személyeket ér, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket bántalmazó elkövetővel szemben.

A családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk. A helyi rendőrség és bíróság számszerű adatai tükrözhetik, hogy a bántalmazottak milyen mértékben mernek, illetve tudnak jogi segítséget kérni. Azzal is tisztában kell lennünk, hogy leggyakrabban a rendőrség riasztására is csak végső esetben kerül sor. Teljes körű vizsgálatot a témában annak jellegéből adódóan nem tudtunk végezni, de a probléma jelen van, feltárását, valamint megoldási lehetőségeinek megtalálását elő kell segítenünk.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az anyaothtonok és a családok átmeneti otthonai (anyagi vagy családi) krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Bizonyos esetekben kimondottan célszerű, ha a krízishelyzetben lévő nő távol kerül addigi környezetétől, de vannak olyan helyzetek is, amikor az anyaothton/családotthon és a lakóhely távolsága komoly problémát jelent (munkahely, gyermekellátó intézmények). Jellemzően ezen intézményeknél (a férőhelyek hiánya miatt főleg a téli időszakban) várólistás rendszer működik. Településünkön nincs anyaothton, sem családok átmeneti otthona, azonban 50 km-es körzetben 4 anyaothton található. Az SZSZK és a gyermekjóléti szolgálat is figyelemmel kíséri a

krízishelyzetben lévő nők sorsát, tájékoztatják őket az igénybe vehető szolgáltatások elérhetőségéről, kapacitásáról és segítséget nyújtanak számukra a megfelelő intézmény kiválasztásában.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az 1990 után kiteljesedő demokráciától megfigyelhető, hogy a nők aktív részvétele a közéletből hiányzik. Valójában nem, hogy pozitív fordulat nem történt, hanem vagy stagnál, de van ahol csökkent a nők részvételi aránya a különböző döntéshozó testületekben.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Településünkön a nők közéleti részvétele - ahogy az 5.6. táblázatból is kiderül - csökkenő tendenciát mutat.

5.7 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküli nők számának növekedése	részmunkaidős foglalkoztatás, rugalmas munkaidő biztosítása
Gyermekvállalás ösztönzésének hiánya	családbarát munkahelyi körülmények biztosítása, erősítése, közmunka programba történő bevonás

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

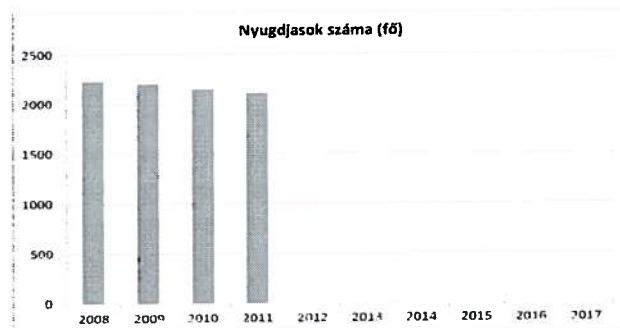
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya a Föld teljes népességét figyelembe véve 2000-ben 10% volt, 2050-ben 25% körül várható, míg ez az arány Európában 36-37%-os mértéket mutat. Az Európa egészére érvényes általános öregedési folyamat Magyarországon is jellemző. Folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a 14 éves és ennél fiatalabb korcsoportok aránya és emelkedett az idősebb aktív korúaké, de még inkább a 60 éven felülieké.

Míg a demográfiai öregedés, a korstruktúra romlása a maga átütő társadalmi hatásaival kedvezőtlen folyamatot jelent, az életkor meghosszabbodása nagyon is pozitív jelenség.

A társadalmi szolidaritás megkívánja, hogy a fiatal generációk fokozott gondot fordítsanak a teljes népesség immár egyötödét kitevő, a munkából lassan kiöregedő, vagy már kiöregedett népesség életkörülményeire, életminőségére.

Településünkön a 60 év felettiek aránya igen magas, mely növekvő tendenciát mutat. A demográfiai elemzés során már említésre került, hogy az idősebb korosztályokban a nők aránya magasabb, mint a férfiaké, ezért sok az egyedülálló idős nők alkotta háztartások száma.

Az idősek legnagyobb hányada egyszemélyes háztartásokban él, csak nagyon kevés azon családok száma, ahol mindkét fél megéli nyugdíjas éveit és így nem egyedül kell boldogulnia.

Sok családban az idősek ellátását a gyermekeik oldják meg. Vannak, akik magukhoz veszik idősebb szüleiket és közös háztartásban segítik őket és vannak, akik rendszeresen eljárnak gondozni rászoruló felmenőiket.

Az idős korosztály egyre több időt tölt a lakásában, kevesebbet mozdul ki, így életük minősége szempontjából nem mindegy, hogy milyen lakásuk nagysága, komfortfokozata, felszereltsége. Ez a korosztály már nem a felhalmozás időszakában van, hanem éppenséggel a lakás az élet során létrehozott egyik legjelentősebb felhalmozás. A megteremtett körülmények már véglegesnek tekinthetők, mivel az időskorú emberek már ritkán változtatnak lakóhelyükön. A lakás nyújtotta biztonság egyre fontosabbá válik, mert a lakáson belül az idős ember még képességei birtokában érezheti magát. Lakáson kívül azonban számos váratlan szituáció állhat elő. A „lakásba való bezárkózás” viszont a társas kapcsolatok beszűkülését, elmagányosodást okozhat.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A hátrányos megkülönböztetés munkaerő-piaci gyakorlata hazánkban, hogy 50 év felett már szinte esélytelen az, hogy valaki pályázat útján elnyerjen egy állást, marad a kapcsolati tőke vagy a munkanélküliség. Ezáltal idősebb munkavállalók többsége több évtizedes munkaviszony után ugyanolyan körülmények között kénytelenek befejezni pályafutásukat, mint a pályakezdők: bizonytalan státuszban, létbizonytalanságban, minimálbér kategóriában vagy munkanélküliségben, vagy szociális segélyből élve.

Magyarország az idősödés terén az egyik leghátrányosabb helyzetű ország, mivel nálunk a legnagyobb az aktív népességre jutó nyugdíjasok száma, viszont a foglalkoztatottság a legkisebb. Ennek nem csak az idős népesség gyors növekedése az egyetlen oka, hanem a születések számának folyamatos csökkenése, illetve az, hogy az 50 év felettiek munka- és életkedve igen alacsony. A magyar népesség egészsége pedig nem megfelelő, amely összefügg a dohányzással és a mozgáshiánnyal, ebből adódóan az elhízással. Az időskori előítéletek megjelennek az élet főbb területein is, például bankok és a biztosítótársaságok is kirekesztik szolgáltatásaikból az idősebbeket, tengernyi indokra hivatkozva.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az idősek szabadidős tevékenysége jellemzően a sétára, könyv- és újságolvasásra, TV nézésre korlátozódik. Ez nemcsak az idősek korlátozott anyagi lehetőségeivel, kedvezőtlenebb egészségi állapotával van összefüggésben, hanem nagymértékben a Magyarországon jellemző, az idős korrallal, az idősek életvezetésével kapcsolatos attitűdök következménye.

Az idősek gondozását segíti az önkormányzat által biztosított ápolási díj igénybe vételének lehetősége, mely anyagi támogatást nyújt a gondozók részére.

Településünkön az idősügyi feladatok nagy részét az SZSZK látja el, ennek keretében étkeztetésükről, nappali ellátásukról, házi segítségnyújtásukról gondoskodik, továbbá az Idősek Házában bentlakásos elhelyezésük is biztosított.

Az SZSZK szolgáltatásait jelenleg is több mint 130 idős ember veszi igénybe és a működéssel, munkával, színvonalal való elégedettségüket mutatja, hogy számuk évről évre nő, ezért létszámkeret bővítésére is sor került 2007. évben.

Az önkormányzati fenntartású, az SZSZK keretein belül működő Idősek Háza a Tótkomlós, Széchenyi u. 18. szám alatti, akadálymentesített ingatlanban működik. Az intézmény 20 fős befogadóképességű, mely létszám teljes mértékben kihasználásra is kerül.

Az idősek bentlakásos elhelyezését az Idősek Házán kívül a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség fenntartásában működő Szeretetotthon biztosítja, mely a Fő u. 43. szám alatt található. A Szeretetotthon 50 férőhelyes, mely szintén maximális létszámmal működik.

Az SZSZK különböző kedvezményes programok és utazások szervezésével gondoskodik az idős korosztály szórakozási, kulturális lehetőségeiről.

A Művelődési Központ is helyet biztosít a különböző kezdeményezések részére, így a Rozmaring Szlovák Népdalkör összejövetelekre is.

6.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idős lakosság arányának növekedése	nagy hangsúlyt kell fektetni az időskori ellátásra, szakemberek biztosítása
A társadalmi kapcsolatteremtés hiánya, elmagányosodás	programok, rendezvények támogatása

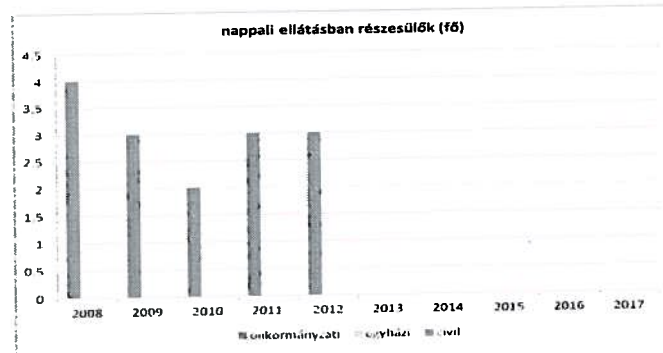
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) Magyarországon a fogyatékos személyek létszámának felmérésére az 1990. évi és a 2001. évi népszámláláskor került sor, ez utóbbi szerint 577 ezer fő volt a számuk, ez a népesség 5,7%-át tette ki. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 17%-a születése óta fogyatékos, 66,5% esetében a fogyatékos állapot baleset, illetve betegség következtében alakult ki. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8%, több mint kétszerese a népesség egészében képviselt arányhoz viszonyítva. A fogyatékossgat leginkább valamilyen tartós betegség idézi elő (53,8%). A fogyatékos személyek közül legnagyobb arányt a mozgássérültek (209.931 fő) képviselik (36,4%), míg az értelmi fogyatékosok aránya megközelítőleg 10%, a vakok és gyengén látók aránya 14,4%. Hallás-, beszédzavar-fogyatékossgban kb. 10%-uk szenved.

A fogyatékos személyek 22,7%-a egyedül élt. Megközelítőleg 8%-uk intézetben kapott elhelyezést.

Településünkön a fogyatékkal élők többsége mozgásszervi fogyatékos, kisebb számban vannak vakok, siketnémák, illetve értelmileg fogyatékosak. Önkormányzati fenntartású intézményben a nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma 2008-tól napjainkig változó tendenciát mutat. Egyházi valamint civil fenntartású intézményeinkben nappali ellátásban részesülő fogyatékos személy 2008 óta nincs.

A fogyatékoság hátterében több tényező bonyolult kölcsönhatása állhat, pl. testi, pszichológiai, szociális, kulturális, vagy örökletes.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, vagy segély. Ezek számukra igen szűkös megélhetést biztosítanak.

Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket.

A tartós egészségügyi problémával, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak.

Önkormányzatunk hangsúlyt fektet a prevenció elvére, a fogyatékoságot okozó betegségek, balesetek megelőzésére, a nyugodt, biztonságos életér kialakítására.

Azonban e téren sok feladat vár még a városra, hiszen a közintézmények nagy részében a teljes akadálymentesítés még nem történt meg (pl.: könyvtár, Polgármesteri Hivatal ...).

Munkavállalási esélyeiket az önkormányzati intézmények is segítik (4- és 6 órás munkavégzés).

E pozitívumok hozzájárulnak ahhoz, hogy a megváltozott munkaképességű emberek a munkájukon keresztül a társadalom hasznos tagjainak érezhessék magukat.

A fogyatékkal élők tekintetében a civil szervezetek szerepe is jelentős. Városunkban a Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete működik.

A fogyatékos személyek speciális segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos ember, a betegekhez, az idősekhez és a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

Számuk meghatározására nincsenek pontos adatok.

A Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete által szolgáltatott adatok állnak rendelkezésre, melyek nem tartalmazzák a fogyatékosági támogatásban részesülőket. A mozgássérültek között szerencsére a gyermekek száma nem jelentős.

b) A helyi adatgyűjtésből kiderül, a településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások száma, szociális szolgáltatásokra lebontva. Önkormányzati fenntartású intézményben falugondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, valamint nappali ellátás biztosított. Egyházi fenntartású intézményben étkeztetést, valamint házi segítségnyújtást biztosítanak.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátását, kedvezményeit jogszabályok írják elő. Az Szt. alapján pénzbeli ellátások az időskorúak járadéka, aktív korú ellátás, rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás, ápolási díj, temetési segély, átmeneti segély. Természetbeni ellátások az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, közgyógyellátásra való jogosultság, adósságkezelési szolgáltatás, energia felhasználási támogatás. További jogszabályok alapján nyújtott ellátások a fogyatékosági támogatás, rokkantsági járadék, személygépkocsi szerzési/átalakítási támogatás, parkoló igazolvány.

Azonban arról, hogy a fogyatékkal élő személyek ezen pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz, kedvezményekhez hozzáférnek-e, nem áll adat rendelkezésünkre.

A helyi önkormányzatok nem tartják nyilván, hogy a pénzbeli illetve a természetbeni ellátásban részesülők fogyatékos emberek-e, mert itt a szociális rászorultság az elsődleges. Egyes ellátásoknál kérünk orvosi igazolást az igénylőtől, de itt az ápolási és gondozási szükséglet mértéke a fontos, nem pedig a diagnózis vagy a fogyatékoság. A más jogszabály alapján nyújtott ellátásoknál más szerv a folyósító, adatok tőlük nem állnak rendelkezésünkre.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) A fogyatékos személy számára biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést, biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.

Településünkön az önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége teljes körűen még nem valósult meg. A város területén működő önkormányzati fenntartású közintézmények teljes akadály-mentesítése saját illetve pályázati források felhasználásával még megvalósításra vár. Településünkön, valamint a település közintézményeinek egy részében – ahogy a 7.3.1. táblázat is jelzi - vakvezető sáv, rámpa, valamint mosdó a mozgáskorlátozottak részére már több helyen található, indukciós húr, tapintható információs, jelnyelvi segítség azonban csak az alapellátást biztosító egészségügyi intézményünkben. Hangos tájékoztatás városunkban még nem található.

b) A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Városvezetésünk a buszpályaudvarnál vakvezető sáv lerakásáról, valamint a mozgáskorlátozott személyek részére mosdó létesítéséről gondoskodott, továbbá a közterületen, valamint a helyi és távolsági tömegközlekedés igénybevételéhez rámpák elhelyezését biztosította.

Településünk a közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára több helyen (buszpályaudvar, Polgármesteri Hivatal előtti parkoló...) megfelelő alapterületű parkolóhely kialakításáról gondoskodott.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adathiány a fogyatékkal élők számáról	Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, adatbázis, elemzés
infokommunikációs akadálymentesítés hiánya	Beruházások révén információs, infokommunikációs akadálymentesítés

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Ezek pontos számáról, szervezettségéről nem állnak rendelkezésre adatok.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A városban két nemzetiség jelenléte meghatározó (szlovák, roma). Az önkormányzati-nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza.

Érdekeiket nemzetiségi önkormányzatok képviselik, melyekkel Tótkomlós Város Önkormányzata szoros együttműködést alakított ki. A nemzetiségi és etnikai kultúra fogalma alá sorolható rendezvények, események a nemzetiségi önkormányzatok közvetítésével erkölcsi támogatásával jutnak el a város közművelődési intézményeihez, melyhez messzemenően szakmai támogatást nyújt az önkormányzat. Városvezetésünk a szlovák és cigány nemzetiségi önkormányzatok munkáját a törvényi előírás függvényében segíti, bevonja a véleménynyilvánítás, a települést érintő ügyek döntés előkészítésébe.

Tótkomlóson megerősödtek a civil szervezete és munkájukat agilis, a település érdekeit figyelembe vevő vezetők irányítják. Az önkormányzat folyamatosan keresi a lehetőséget, hogy munkájukat segítve támogatásban részesítse őket. A civil szervezetek esetében a rendezvényeiket külön kérelem alapján a képviselő-testület – lehetőségéhez mérten – anyagilag is támogatja.

Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, szociális intézményeik által is. Nyitott rendezvényekkel várják az érdeklődőket.

Erősnek és jónak mondható az önkormányzat, civil szervezetek, egyház, önkormányzati intézmények közötti együttműködés, mely megnyilvánul az eredményekben, sikeres rendezvényeken.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Tótkomlós Város Önkormányzata több társulásban vesz részt. Társulásokban való részvételét együttműködési – társulási megállapodások rögzítik. A testvér-települési együttműködések a polgárok érdekében, a kölcsönös társadalmi, gazdasági értékek gyarapítása, a kulturális, turisztikai programok megvalósítása céljából jöttek létre a városok vezetősége által. Céljaik, hogy a települések lakossága közötti barátságot tovább ápolják, a települések lakosai, társadalmi szervezetek, intézmények, vállalkozások közös tevékenységeik széleskörű bővítésére törekedjenek.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Szoros és jó a kapcsolat a szlovák és cigány nemzetiségi önkormányzat között. A nemzetiségi önkormányzatok képviselik a nemzetiségi érdekeket, törekednek az esélyegyenlőség megtartására.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. A civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekednek. A

szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják – lehetőségükhöz mérten – a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedések megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) a személyes kommunikáció révén, telefonon történő adatszolgáltatással, interneten keresztüli kapcsolattartással vettek részt a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatában.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A szervezeteknek, a nemzetiségi önkormányzatoknak, az önkormányzati intézményeknek, a lakosoknak is elérhetővé válik az elfogadott, városi honlapon közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik a beszámolás és ily módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése is.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	munkaerő-piaci (re)integráció hiánya	munkahely teremtése, közmunka szervezése
	munkavállalási lehetőségek szűkösek, pályaorientáció hiánya	pályaválasztási programok szervezése, álláskeresési technikák, önéletrajzírás, továbbtanulási, továbbfejlődési lehetőségek elsajátítása
Gyermekek	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának növekedése	munkahelyteremtés, közmunkaprogramban való részvétel biztosítása
	gyermeklétszám csökkenése, védelemben vett gyermeklétszám növekedése	elvándorlás csökkentése, idevándorlás növelése, születések, szülések támogatásával, családgondozó, pszichológus biztosítása
Idősek	az idős lakosság arányának növekedése	nagy hangsúlyt kell fektetni az időskori ellátásra, szakemberek biztosítása
	a társadalmi kapcsolatteremtés hiánya, elmagányosodás	programok, rendezvények támogatása
Nők	munkánélküli nők számának növekedése	részmunkaidős foglalkoztatás, rugalmas munkaidő biztosítása
	gyermekvállalás ösztönzésének hiánya	családbarát munkahelyi körülmények biztosítása, erősítése, közmunka programba történő bevonás
Fogyatékkal élők	Adathiány a fogyatékkal élők számáról	Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, adatbázis létrehozása
	infokommunikációs akadálymentesítés hiánya	beruházások révén információs, infokommunikációs akadálymentesítés

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A munkához vezető út	Munkaügyi Központ, önkormányzat, egyéb foglalkoztatók
	Pályaorientáció	Munkaügyi Központ, önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ
Gyermekek	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek magas száma	Munkaügyi Központ, önkormányzat
	Csökkenő gyermeklétszám, növekvő védelembe vett gyermeklétszám	Munkaügyi Központ, önkormányzat, Gyermekjóléti Szolgálat
Idősek	Idős lakosság magas aránya	Önkormányzat, civil szervezetek, Szociális Szolgáltató Központ
	Társadalmi kapcsolattartás hiánya, elmagányosodás	Önkormányzat, civil szervezetek, Szociális Szolgáltató Központ
Nők	Munkanélküli nők magas száma	Munkaügyi Központ, önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek
	Gyermekvállalás ösztönzése	Munkaügyi Központ, önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ
Fogyatékkal élők	Adathiány a fogyatékkal élők számáról	Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek
	Infokommunikációs akadálymentesítés	Önkormányzat

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nem élnek mélyszegénységben, munkaerő-piaci integrációjuk sikeres.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők foglalkoztatása biztosított legyen.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges fejlődését, közoktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek értékeire, szociális ellátására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a velük szembeni diszkrimináció megszüntetését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők környezetének teljes akadálymentesítésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Cím:	A munkához vezető út
Leírás:	Általános foglalkoztatás bővítése munkahelyteremtés, közmunka szervezése
Felelős és határidő:	Önkormányzat, 2016. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	Munkaügyi Központ, önkormányzat, egyéb foglalkoztatók

Kategória:	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Munkavállalási lehetőségek szűkösek, munkaerő-piaci (re)integráció hiány Rövid: Képzésen való részvétel ösztönzése Közép: Folyamatos foglalkoztatás biztosítása Hosszútávú időegységekre bontva: Foglalkoztatás bővítése
Az intézkedés tartalma:	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, vállalkozásokkal, képző szervezetekkel. Pályázati lehetőségek felkutatása, célcsoport bevonása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid távon: Helyzetelemzés Közép távon: Képzésen részt vevők száma Hosszú távon: Elhelyezkedettek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Pályázati keretösszeg
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Motiváltság, anyagi fedezet

Cím:	Pályaorientáció
Leírás:	Továbbtanulás, továbbfejlődés, önismeret, munkavállalás
Felelős és határidő:	önkormányzat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	Munkaügyi Központ, önkormányzat, civil szervezetek, Szociális Szolgáltató Központ
Kategória:	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Pályaválasztási programok szervezése, álláskeresési technikák, önéletrajzírás továbbtanulási, továbbfejlődési lehetőségek elsajátítása. Rövid: Motiválás a képzésen való részvételre, továbbtanulásra, szórólapok biztosítása Közép: Képzések megszervezése, önismereti tréningeken való részvétel biztosítása Hosszútávú időegységekre bontva: Továbbtanulás, továbbfejlődés
Az intézkedés tartalma:	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, vállalkozásokkal, képző szervezetekkel. Pályázati lehetőségek felkutatása, célcsoport bevonása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid távon: képzések száma Közép távon: önismereti tréningen részt vettek száma, képzésben részt vettek száma Hosszú távon: képzést sikeresen elvégzettek száma, elhelyezkedettek
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások	Pályázati, önkormányzati forrás

(humán, pénzügyi, technikai):	
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Motiváltság, elhelyezkedés

Cím:	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek magas száma
Leírás:	Településünkön 2008-2011-ig a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek száma növekvő tendenciát mutat.
Felelős és határidő:	önkormányzat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	önkormányzat, Munkaügyi Központ
Kategória:	II. A gyermekek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövid: Helyzetelemzés Közép: Munkaügyi Központtal való kapcsolatfelvétel, gyermekek törvényes képviselőinek a munkaerő-piacon tartása Hosszútávú időegységekre bontva: Kedvezményben részesítettek számának csökkentése.
Az intézkedés tartalma:	Családok helyzetének pontos feltárása, családok folyamatos tájékoztatása a Munkaügyi Központ által biztosított lehetőségekről. Folyamatos információ áramlás biztosítása.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid távon: forrásteremtés Közép távon: közmunka programban, képzésen részt vettek száma Hosszú távon: kedvezményre jogosultak száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	EU-s pályázatok, Munkaügyi Központ támogatásai, önkormányzati forrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Megfelelő képzések, pályázatok, munkahelyek

Cím:	Csökkenő gyermeklétszám, növekvő védelembe vett gyermeklétszám
Leírás:	Településünkön 2008-2011-ig csökken a 18 év aluliak száma a népességben, nőtt a védelembe vett kiskorúak száma.
Felelős és határidő:	önkormányzat, Gyermekjóléti Szolgálat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	önkormányzat, Gyermekjóléti Szolgálat

Kategória:	II. A gyermekek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Kiskorúak számának növekedése, védelemben vett kiskorúak számának csökkentése Rövid: helyzetelemzés, célcsoport számának felmérése Közép: ösztönző támogatások biztosítása, közfoglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés Hosszútávú időegységekre bontva: családbarát munkahelyek, családgondozók, pszichológus biztosítása
Az intézkedés tartalma:	Bölcsődei férőhelyek megfelelő számú biztosítása, családgondozók számának növelése, pszichológus alkalmazása, jelzőrendszer hatékonyabb működése, részmunkaidős foglalkoztatás
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid távon: kiskorúak, védelemben vett gyermekek száma Közép távon: Pszichológusok, családgondozók száma Hosszú távon: Védelemben vett kiskorúak aránya, gyermeklétszám változása
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	önkormányzati forrás, pályázati forrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	szakemberek bevonása gyermekvállalás előtt állók motiválása

Cím:	Idős lakosság magas aránya
Leírás:	Az idős lakosság aránya növekvő tendenciát mutat (előregedő település)
Felelős és határidő:	önkormányzat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	önkormányzat, egyéb foglalkoztatók, Munkaügyi Központ
Kategória:	IV. Az idősek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A település előregedésének megállítása, visszaszorítása Rövid: helyzetelemzés, helyi rendeletek áttekintése/módosítása/megalkotása Közép: képzése, közmunka programban való részvétel, lakásvásárlás támogatása Hosszútávú időegységekre bontva: munkahelyteremtés, gyermek/lakásvásárlás támogatása, részmunkaidős foglalkoztatás, családbarát munkahely
Az intézkedés tartalma:	Elvándorlás csökkentése, idevándorlás növelése munkahelyteremtéssel, gyermekszületések/lakáshoz jutás támogatásával
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid távon: elvándorlók/idevándorlók száma Közép távon: támogatásban részesültek száma Hosszú távon: születések/elhalálozások száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások	önkormányzati, pályázati forrás

(humán, pénzügyi, technikai):	
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	megfelelő tájékoztatás, forrás

Cím:	Elmagányosodás
Leírás:	Társadalmi kapcsolattartás hiánya, elmagányosodás
Felelős és határidő:	önkormányzat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek
Kategória:	IV. Az idősek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövid: Adatgyűjtés, felmérés Közép: programszervezés, tájékoztatás Hosszútávú időegységekre bontva: az idős emberek programokba történő bevonása
Az intézkedés tartalma:	Szervezés, tájékoztatás, programok lebonyolítása. Kapcsolatfelvétel a Szociális Szolgáltató Központtal, civil szervezetekkel.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid: érintett célcsoport száma Közép: programok száma Hosszú távon: Programon részt vettek száma,
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	önkormányzati, pályázati forrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	motiváltság, megfelelő programok

Cím:	Munkanélküli nők magas száma
Leírás:	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések
Felelős és határidő:	önkormányzat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	Munkaügyi Központ, önkormányzat, egyéb foglalkoztatók

Kategória:	III. A nők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A munkanélküli nők, valamint a "visszatérő" nők munkába állásának segítése Rövid: helyzetelemzés Közép: programokon, képzéseken, előadásokon való részvétel Hosszútávú időegységekre bontva: munkavállalás, rugalmas munkaidő
Az intézkedés tartalma:	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, Családsegítő Központtal
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid: az érintettek száma Közép: a képzéseken, programokon, előadásokon részt vettek száma Hosszú távon: családbarát munkahelyek száma, a "visszatérő" nők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	pályázati, önkormányzati forrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	motiváltság, a munka és a családi élet összehangolása

Cím:	Gyermekvállalás ösztönzése
Leírás:	Gyermekvállalásra való biztatás, gyermekvállalás előtt álló segítése.
Felelős és határidő:	2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	Munkaügyi Központ, önkormányzat, egyéb foglalkoztatók
Kategória:	III. A nők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Gyermeklétszám növekedése Rövid: önkormányzati támogatások kialakítása Közép: foglalkoztatás, közfoglalkoztatás bővítése Hosszútávú időegységekre bontva: családbarát munkahely, részmunkaidős foglalkoztatás, rugalmas munkaidő
Az intézkedés tartalma:	Önkormányzati ellátásokhoz felmérések készítése, támogatások kialakítása a Munkaügyi Központ részvételével.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid: helyi rendeletek felülvizsgálata Közép: megállapodások, támogatások száma Hosszú távon: foglalkoztatottság bővítése, gyermeklétszám adatok
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	pályázati, önkormányzati forrás

Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	motiváltság, forrás
---	---------------------

Cím:	Infokommunikációs akadálymentesítés
Leírás:	Az infokommunikációs akadálymentesítés bővítése
Felelős és határidő:	önkormányzat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	önkormányzat
Kategória:	V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az infokommunikációs eszközök kiépítése. Rövid: Felmérés Közép: Forrásteremtés Hosszútávú időegységekre bontva: Infokommunikációs akadálymentesítés bővítése
Az intézkedés tartalma:	Felmérés, tervezés, engedélyeztetés, pályázat készítés, kivitelezés
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid: felmért hiányosságok száma, mértéke Közép: benyújtott pályázatok száma, sikeres pályázatok száma, saját forrás Hosszú távon: megvalósult infokommunikációs akadálymentesítés, átadás, átvétel
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	pályázati, önkormányzati forrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	anyagi forrás

Cím:	Adathiány a fogyatékkal élők számáról
Leírás:	Nincs megfelelő adat a fogyatékkal élőkéről.
Felelős és határidő:	önkormányzat, 2015. 06. 30.
Az intézkedés felelőse:	önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek

Kategória:	V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rendelkezzünk feldolgozható adatokkal. Rövid: információgyűjtés Közép: kapcsolatfelvétel érdekképviselői szervekkel, hivatalokkal Hosszútávú időegységekre bontva: megfelelő adatokkal való rendelkezés
Az intézkedés tartalma:	adatgyűjtés, adatkezelés, adatbázis létrehozás
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Rövid: adatelemzés, adatértékelés Közép: kapcsolatfelvétel származó adatok száma, értékelése Hosszú távon adatbázis létrehozása, frissítése, kezelése
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	önkormányzati forrás, informatikai háttér
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	motiváltság, önkéntesség

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMIMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A munkához vezető út	Munkavállalási lehetőségek szűkösök, munkaerő-piaci (re)integráció hiány Rövid: Képzésen való részvétel ösztönzése Közép: Folyamatos foglalkoztatás biztosítása Hosszútávú időegységekre bontva: Foglalkoztatás bővítése	Általános foglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés, közmunka szervezése	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, vállalkozásokkal, képző szervezetekkel. Pályázati lehetőségek felkutatása, célcsoport bevonása.	Munkaügyi Központ, önkormányzat, egyéb foglalkoztatók	2015.06.30.	Rövid távon: Helyzetelemzés Közép távon: Képzésen részt vevők száma Hosszú távon: Elhelyezkedettek száma	Motiváltság, anyagi fedezet	
2	Pályaorientált-cél	Továbbtanulás, továbbfejlesztés, önismeret, munkavállalás	Pályaválasztási programok szervezése, álláskeresési technikák, önéletrajzírás továbbtanulási, továbbfejlesztési lehetőségek elajánlása. Rövid: Motiválás a képzésen való részvételre, továbbtanulásra, szórólapok biztosítása Közép: Képzések megszervezése, önismereti	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, vállalkozásokkal, képző szervezetekkel. Pályázati lehetőségek felkutatása, célcsoport bevonása	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központ, önkormányzat, civil szervezetek, Szociális Szolgáltató Központ	Munkaügyi Központ, önkormányzat, civil szervezetek, Szociális Szolgáltató Központ	2015.06.30.	Rövid távon: képzések száma Közép távon: önismereti tréningen részt vettek száma, pályázati képzésben részt vettek száma Hosszú távon: képzést sikeresen elvégzettek száma, elhelyezkedettek	pályázati, önkormányzati forrás	motiváltság, elhelyezkedés

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	
Intézkedés sorszáma		tréningeken való részvétel biztosítása Hosszútávú időegységekre bontva: Továbbtanulás, továbbfejlesztés		Az intézkedés tartalma						
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek növekvő tendenciát mutató magas száma	Településünkön 2008-2011-ig a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek száma növekvő tendenciát mutat.	Kedvezményben részesítettek számának csökkentése. Munkaügyi Központtal való kapcsolatfelvétel, gyermekek törvényes képviselőit a munkaerő-piacon tartani.	Családok helyzetének pontos feltárása, családok folyamatos tájékoztatása a Munkaügyi Központ által biztosított lehetőségekről. Folyamatos információ áramlás biztosítása.	önkormányzat, Munkaügyi Központ	2015.06.30.	Rövid távon: forrásteremtés Közép távon: közmunka programban, képzésen részt vettek száma Hosszú távon: kedvezményre jogosultak száma	EU-s pályázatok, Munkaügyi Központ támogatásai, önkormányzati forrás	Megfelelő képzések, pályázatok, munkahelyek	
2	Csökkenő gyermeklétszám, növekvő védelemben vett gyermeklétszám	Településünkön 2008-2011-ig csökken a 18 év aluliak száma a népességben, nő a védelemben vett kiskorúak száma.	Kiskorúak számának növekedése, védelemben vett kiskorúak számának csökkentése Rövid távon: helyzetfelmérés, ösztönző támogatások biztosítása Közép távon: közfoglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés Hosszútávú időegységekre bontva: családbarát munkahelyek, családgondozók,	Bölcsődei férőhelyek megfelelő számú biztosítása, Családgondozók számának növekedése, pszichológus alkalmazása, jelzőrendszer hatékonyabb működése, rész munkaidős foglalkoztatás	önkormányzat, Gyermekjóléti Szolgálat	2015.06.30.	Rövid távon: kiskorúak, védelemben vett gyermekek száma Közép távon: Pszichológusok száma, családgondozók száma Hosszú távon: Védelemben vett kiskorúak aránya, gyermeklétszám változása	szakemberek bevonása gyermekvállalás előtt állók motiválása		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			pszichológus biztosítása							
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Munkanélküli nők magas száma	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések	A munkanélküli nők, valamint a "visszatérő" nők munkába állásának segítése Rövid: helyzetelemzés Közép: programokon, képzéseken, előadásokon való részvétel Hosszútávú időegységekre bontva: munkavállalás, rugalmas munkaidő	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, Családsegítő Központtal	Munkaügyi Központ, önkormányzat, egyéb foglalkoztatók		2015.06.30.	Rövid: az érintettek száma Közép: a képzéseken, programokon, előadásokon részt vettek száma Hosszú távon: családbarát munkahelyek száma, a "visszatérő" nők száma	pályázati, önkormányzati forrás	motiváltság, a munka és a családi élet összehangolása
2	Gyermekvállalás ösztönzése	Gyermekvállalásra való biztatás, gyermekvállalás előtt álló segítése.	Gyermeklétszám növekedése Rövid: önkormányzati támogatások kialakítása Közép: foglalkoztatás, közfoglalkoztatás bővítése Hosszútávú időegységekre bontva: családbarát munkahely, rész munkaidős foglalkoztatás, rugalmas munkaidő	Önkormányzati ellátásokhoz felmérések készítése, támogatások kialakítása a Munkaügyi Központ részvételével.	Munkaügyi Központ, önkormányzat, egyéb foglalkoztatók		2015.06.30.	Rövid: helyi rendeletek felülvizsgálata Közép: megállapodások, támogatások száma Hosszú távon: foglalkoztatottság bővítése, gyermeklétszám adatok	pályázati, önkormányzati forrás	motiváltság, forrás
IV. Az idős esélyegyenlősége										
1	Idős lakosság magas aránya	Az idős lakosság aránya növekvő tendenciát mutat (előregedő	A település előregedésének megállítása,	Elvándorlás csökkentése, idevándorlás	Önkormányzat, egyéb foglalkoztatók		2015.06.30.	Rövid távon: elvándorlók/idevándorlók száma	önkormányzati, pályázati forrás	megfelelő tájékoztatás, forrás

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő Indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
2	Elmagányosodás	Társadalmi kapcsolattartás hiánya, elmagányosodás	Visszaszorítás Rövid: helyzetelemzés, helyi rendeletek áttekintése/módosítása/megalkotása Közép: képzése, közmunka programban való részvétel, lakásvásárlás támogatása Hosszútávú időegységekre bontva: munkahelyteremtés, gyermek/lakásvárási támogatás, rész munkaidős foglalkoztatás, családbarát munkahely	növekedés munkahelyteremtéssel, gyermekszülések/alkoholizáció támogatásával	Munkaügyi Központ	2015.06.30.	Közép távon: támogatásban részesültek száma Hosszútávon: születések/elhalálozások száma	Rövid: érintett célcsoport száma Közép: programok száma Hosszútávon: Programon részt vettek száma	önkormányzati, pályázati forrás	motiváltság, megfelelő programok
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Infokommunikációs akadálymentesítés	Az infokommunikációs akadálymentesítés bővítése	Az infokommunikációs eszközök kiépítése. Rövid: Felmérés	Felmérés, tervezés, engedélyeztetés, pályázat készítés, kivitelezés	önkormányzat	2015.06.30.	Rövid: felmért hiányosságok száma, mértéke Közép: benyújtott pályázatok	pályázati, önkormányzati forrás	anyagi forrás	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
2	Adathiány a fogyasztókkal élő számáról	Nincs megfelelő adat a fogyasztókkal élőkről.	Közép: Forrásteremtés Hosszútávú időegységekre bontva: Infokommunikációs akadálymentesítés bővítése Rendelkezzünk feldolgozható adatokkal. Rövid: Információgyűjtés Közép: kapcsolatfelvétel érdeklőpiviseleti szervekkel, hivatalokkal Hosszútávú időegységekre bontva: megfelelő adatokkal való rendelkezés		adatgyűjtés, adatkezelés, adatbázis létrehozás	önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek	2015.06.30.	Rövid:adatelemzés, adatértékelés Közép: kapcsolatfelvétel származó adatok száma, értékelése Hosszú távon adatbázis létrehozása, frissítése, kezelése	önkormányzati forrás, informatikai háttér	motiváltság, önkéntesség

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum szükség esetén ülészik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről dr. Garay Rita polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselő-testületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítették.

III. Ezt követően Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 121/2013. (VI. 26.) kt. határozatával elfogadta.

Mellékletek: 121/2013. (VI. 26.) kt. határozat
Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését segítő táblázatok

Dátum: Tótkomlós, 2013. június 28.

Dr. Garay Zoltán
Aláírás

A Tótkomlós Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum: Tótkomlós, 2013. június 28.

Malgóczy István Anna
Partner aláírás
óvoda vezető

Dátum: Tótkomlós, 2013. június 28.

Kovácsné Ágnes K. P. E.
Partner aláírás
intézményvezető

Dátum: Tótkomlós, 2013. június 28.

Dr. Kőrösi Tibor
Partner aláírás
aljegyző

KIVONAT

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének

2013. június 26-ai

soros, nyilvános ülésén készült jegyzőkönyvéből

A döntéshozatalban résztvevők száma: 5 fő.

A képviselő-testület 5 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül hozta meg az alábbi határozatot:

121/2013. (VI. 26.) kt. határozat:

**Tótkomlós Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőség Programjának
elfogadása**

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete Tótkomlós Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját, melynek része az Intézkedési Terv, valamint az ahhoz tartozó 1. számú mellékletet elfogadja azzal, hogy felkéri a Polgármesteri Hivatal Igazgatási Osztályát, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programban szereplő pontatlan adatokat igazítsa helyre.

Felelős: dr. Garay Rita polgármester
dr. Kruzslicz-Bodnár Gréta aljegyző
Határidő: azonnal

Kmf.

dr. Garay Rita s. k.
polgármester

Kvasznovszkyné Szilasi-Horváth Krisztina s. k.
jegyző

Kivonat hitelül:

Tótkomlós, 2013. június 27.

Héjja Bálintné jegyzőkönyvvezető

